

TRNOVO

opcina.trnovo@bih.net.ba

www.trnovo.ba

Informativni bilten Općine Trnovo

Mart, 2023.

Dragi sugrađani,

Mnogo je toga čime se ponosimo kao Trnovljaci, dičimo se svojom prošlošću, ponosni na svoje pretke i našu bogatu historiju i kulturu, koju želimo prenijeti narednim generacijama, ponosni na čiste rijeke, čist vazduh, čista zelena polja, šume i planine koje želimo sačuvati, ali istovremeno želimo graditi ljepšu i ugodniju budućnost, uvažavajući pritom potrebe kako na infrastrukturnom, razvojnom i komunalnom planu, tako i u sferi potreba za sve segmente društva, od onih najmlađih do najstarijih stanovnika naše općine. Na stranicama koje su pred vama, u novom izdanju Biltenu Općine predstavljeni su projekti i investicije, kao i događaji koji su obilježili prethodnu godinu. Siguran u napredak i razvoj Općine Trnovo i iskreno vjerujući da ćemo ostvariti dalje zajedničke ciljeve, u ime Općine Trnovo i u moje lično ime želim vam čestitati Dan Općine Trnovo.

prije

Kuća spasa

2022.

OPĆINA TRNOVO

www.trnovo.ba

SADRŽAJ

Bjelašnica	4
Infrastrukturni projekti Općine Trnovo	7
Naša djeca - naša budućnost	24
Društvena odgovornost	26
Privreda	28
Turistički potencijali	30
Kultura i sport	34
Obilježavanje značajnih datuma	41
Općinsko vijeće	42
Radne posjete	45
Općina Trnovo	51

Izdavač: Općina Trnovo
Godina izdanja: 2023.godina
Urednici: Haris Pindžo, Ajla Lindov
Tekstovi: Ajla Lindov, Kimeta Zolota
DTP: Haris Pindžo

Općina Trnovo

Bjelašnica u dane novogodišnjih praznika

Olimpijska ljepotica Bjelašnica međunarodno, internacionalno poznato skijalište dio je naše lokalne zajednice, i mi kao lokalna zajednica činimo nesebične napore da Bjelašnica bude atraktivna za posjetioce.

Općina Trnovo je još u aprilu 2022. godine završila nabavku mobilijara za praznično ukrašavanje vrijednu oko 100.000 KM sa PDV-om. Tender je dobila sarajevska firma SES iz Sarajeva, Bjelašnica je u novogodišnje praznike odisala pravom prazničnom atmosferom.

Općina zajedno sa Vladom Kantona Sarajevo, ZOI-em 84 čine da ovaj prostor i samo skijalište kao projekt od javnog značaja ne samo za lokalnu zajednicu već i za Kanton pa onda i državu Bosnu i Hercegovinu učini savremenim zimskim centrom.

Na olimpijskoj ljepotici Bjelašnici, na sportskom platou Babin Do, u organizaciji Olimpijskog centra Bjelašica-Igman organiziran je doček na otvorenom, za šta je Općina izdvojila iz Budžeta 20.000,00 KM. Za odličan provod koji je počeo u 20.00 sati, i trajao do jedan sat iza ponoći, bio je zadužen DJ "Sahfi". U najluđu noć, nažalost ulazimo s temperaturom od pet stepeni, ali učiniti ćemo sve da provod bude odličan, kazali su iz Olimpijskog centra. U okviru programa planiran je i vatromet koji će dati poseban sjaj Bjelašnici i obilježiti ulazak u 2023. godinu uz zajedničku želju da ovo bude još jedna vrhunska skijaška sezona za pamćenje.

– Svake godine mi je zadovoljstvo djeliti radost početka nove sezone posebno sa omladinom, sportistima, rekreativcima koji najviše uživaju u blagodatima planine ističe Općinski načelnik. Svakako posebnu dobrodošlicu u općinu Trnovo želim gostima iz susjednih, drugih gradova i zemalja, ja im želim ugodan boravak na našoj olimpijskoj ljepotici. Želim da se ponovo vrate, možda čak i na ljeto.

Na kraju Općinski načelnik je iskoristio priliku da svima uputi najljepše čestitke za novogodišnje praznike i da zaželi sretnu i uspješnu 2023. godinu.

Intersport u srcu sporta

Intersport u srcu olimpijske Bjelašnice.

Nova Intersport trgovina, u suradnji sa franšiznim partnerom iSpot, otvorila se u ski centru Bjelašnica, na lokaciji Babin Do, u julu mjesecu protekle godine. Zadovoljstvo nam je reći da će ovo biti prva trgovina sportske opreme na Bjelašnici gdje vas očekuje uzbudljiva ponuda za kupovinu sportske opreme i brendova koji vam donose najviše uživanja u sportu, istakli su iz Intersporta Bjelašnica. Intersport je jedan od vodećih sportskih trgovачkih lanaca, prisutan u više od 50 zemalja i sa 6.000 trgovina širom svijeta.

U Bosni i Hercegovini, Intersport je prisutan od 2000. godine. U skladu sa sloganom "The Heart of Sport" (U srcu sporta), Intersport promovira sportske vrijednosti aktivnog i zdravog života.

Kojim god sportom da se bavite, Intersportov tim je uz vas sa proizvodima, savjetima i inspiracijom.

U ponudi su zastupljeni svi vodeći svjetski brendovi sportske opreme, kao i Intersportovi ekskluzivni brendovi. Intersport je nerijetko partner najvažnijih sportskih manifestacija za rekreativne sportiste, kao što su sarajevski i banjalučki polumaraton, Skakavac trail i drugi.

Asfaltirana dionica na Babinom Dolu

Okončan je projekat asfaltiranja ceste prema Štinjem Dolu, gdje je u oktobru mjesecu pristupljeno izvođenju radova kako bi sve ulice koje su u planu za ovu godinu bile asfaltirane i pružale bolje uslove. Radovi su obuhvatili potez od kružnog toka na Babinom Dolu do tehničke baze, gdje je nakon pripremnih, što je podrazumjevalo obilježavanje i detaljno geodetsko iskolčenje na terenu projektovanih slivnika sa spajanjem u izvedeni primarni cjevovod, uslijedilo pripremanje podloge za asfaltiranje i asfaltiranje navedene dionice u dužini od 680 metara.

Radi se o saobraćajnici u punom profilu sa dvije saobraćajne trake. Pored asfaltiranja, neophodno je bilo rješavati i odvodnju oborinskih voda, koje u slučaju padavina izazivaju oštećenja, kako saobraćajnica, tako i okolnih objekata. Investitor projekta je Općina Trnovo, za šta je iz Budžeta izdvojila oko 700.000,00 KM. Izvođač radova je kompanija Demus d.o.o. iz Sarajeva.

– Izgrađena je nova prometnica iza tih zgrada, a povezuje novoizgrađeni hotel i apartmansko naselje sa kružnim tokom na Babinom Dolu. Proširena su parkirališta, napravljeno najbolje moguće rješenje, vjerujem da će sve izgledati mnogo lješe kada se realizuje još i plan da se

zelene površine koje su nastale ovim radovima prigodno urede postavljanjem nove hortikulture i uređenjem postojeće, kazao je izvođač radova. Središte Bjelašnice, Babin Do svakim danom poprima moderniji izgled, a cilj je dobro razvijena infrastruktura, s modernim trgovima i brojnim sadržajima.

U užem središtu Babinog dola aktualni su radovi koji će donijeti značajne promjene, a taj će dio općine Trnovo poprimiti drugačije, uređeno i privlačno obilježje. Takav zaključak nameće se nakon već završenih radova te onih koji su u tijeku i onih koji se pripremaju i ubrzo će početi. Trenutačno pozornost privlači projekat Poslovno-sportskog centra, ali svakako možemo reći da su u Trnovu u toku opsežni radovi na uređenju općine.

Izgradnja pješačkog mosta- Jarčev most

Općina Trnovo finansirala je izgradnju pješačkog mosta na šetnici od hotela Maršal do izletišta Javorov do. Ukupna vrijednost ovog projekta iznosila je 54.627,30 KM. Uklonjen je postojeći drveni most na šetnici, te izrađen i postavljen novi drveni most, sa kamenim zidovima kao osloncima drvenog, hrastovog mosta dužine 24 metra.

- Iskolčen je most i zaobilaznica za odmorište, uklonjeno nisko rastinje na dijelu zaobilaznice radi izrade same zaobilaznice u širini od 2 metra, te je izrađeno pristupno stepenište od isklesanih kamenih blokova i drvenih elemenata izrađenih od hrastovog drveta. Projekat uključuje i ugradnju drvenih klupa na ovom potezu prema odmorištu, kao i ugradnju drvenih korpi za odpadke, istakli su izvođači radova. Izletište Javorov do, koje zaista sada već predstavlja cijelovitu turističku destinaciju povezano je upravo ovom šetnicom sa Babinim Dolom, te je kako za vrijeme ljetne sezone tako i zimske dosta posjećena, veliki broj turista i domaćih posjetilaca koji dođu na Bjelašnicu odluči šetati kroz šumu do Javorovog dola. Podsjećamo ovom šetnicom se dolazi i do dobro poznate pećine Klokočevica. Ugodna šetnica koja spaja Bjelašnicu i Javorov do idealna je za šetnju, vožnju biciklom i jogging. Tiha i šumovita, ova se staza nekada zvala Jarčev put, otuda i Jarčev most. Naime, prema davnim pričama mještana koji su obrađivali livade nedaleko od ovog mosta, na jednoj stijeni su izjutra viđali velikog jarcu. Po tome su te livade dobile naziv Jarčev kamen, pa je tako i ovaj kameni pješački most dobio naziv po pomenutom jarcu. Nastavljamo projekte koje znače razvoj i rast turizma na području općine Trnovo, jer tako možemo očekivati nove investicije i zapošljavanje, istaknuo je u ovom povodu Općinski načelnik.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda na Igmanu i Bjelašnici po tehnologiji PVA MBBR

Općina Trnovo realizira niz kapitalnih projekata, od kojih je među najvažnijim onaj izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadne vode na Bjelašnici po novoj tehnologiji, koji se prvi put provodi u BiH. Vrijednost radova na ovom projektu bez PDV-a iznosi 2.677.862 KM, a finansirao je Centar za međunarodnu saradnju i razvoj (CMSR) u ime Republike Slovenije sa 640.795 EUR i sufinansirala Općina Trnovo sa milion maraka te Kanton Sarajevo i FBiH sa po 500.000 KM.

Općinu Trnovo posjetila je vođa odjeljenja CMSR-a, gospođa Mojca Kopše i obišla mjesto izvođenja radova na izgradnji prečistača, te ovom prilikom istakla kako je zadovoljna dosadašnjom implementacijom plana rada.

- Provođenjem ovog projekta vodeća svjetska tehnologija prečišćavanja voda biće primijenjena i u BiH. Budući prečistač otpadnih voda imaće kapacitet da primi kompletну separatnu i kišnu kanalizaciju sa područja Igmana i Bjelašnice, istakao je Općinski načelnik, te je zahvalio ovom prilikom donatorima (CMSR-u) na učešću u realizaciji ovog projekta.

Aktivnosti na čišćenju i uređenju putnog pojasa uz lokalne puteve

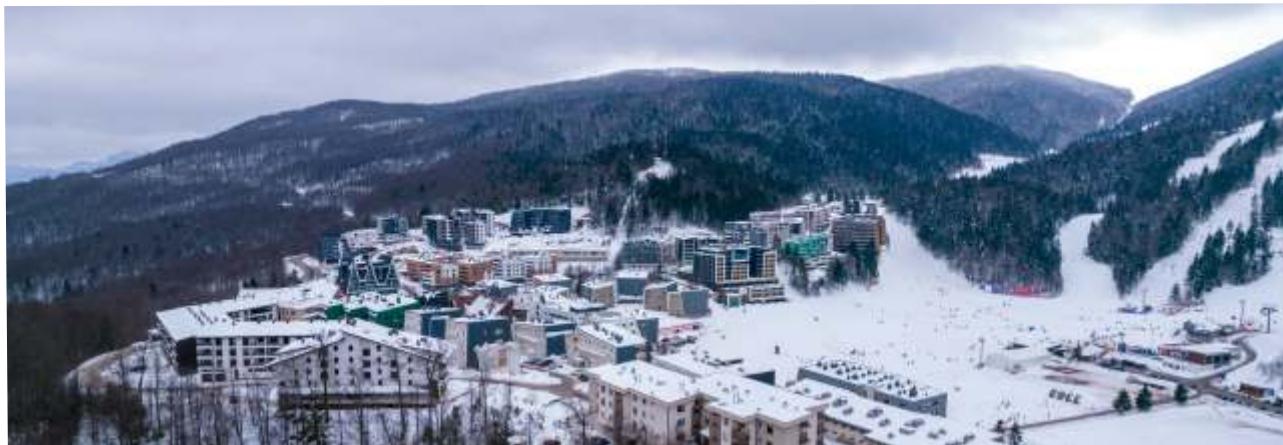
Održavanje puteva obuhvata sve planske aktivnosti kojima je obezbijeđeno nesmetano i bezbjedno odvijanje saobraćaja, u svim vremenskim uslovima. Poslove ljetnog održavanja lokalnih puteva na području općine Trnovo obavlja "Vatrogasno društvo Trnovo", koje pored primarnog zadatka izvodi i potrebne radove na održavanju pojasa vegetacije pored puteva i uklanjanju samoniklog bilja sa područja putnog pojasa, gdje se košenje trave izvodi sa bočnom kranskom kosilicom, te vrši uklanjanje pokošene trave. Motornim pilama posjećeno je šiblje i grmlje koje je otežavalo odvijanje prometa na ovim putevima. Urađeno je čišćenje i uređenje putnog pojasa na putnim pravcima: Rijeka-Jelačići, Jelačići-Slavljevići, Rijeka-Govedovići, Delijaš-Boljanovići, Mošići-Šljivaci, Rijeka-Bašći, Presjenica-Umčani, Godinja-Razin gaj, Šabanci-Čakle, Kolijevka-Brda i Ostojići-Umčani. Radovi su izvođeni i na putnom pravcu od Desetaka do Trebečaja u dužini od 2 km, a također su očišćena 3 km ovoga lokalnog puta koji prolazi kroz entitet RS. Završeni su radovi i na putnom pojusu lokalnog puta koji vodi od skretanja sa magistralnog puta M18 u Kijevu do Mošića u Presjenici, u dužini od 2 km. Pored toga urađeno je čišćenje putnog pojasa uz lokalni put koji vodi od Umčana, Rahovića, Prečana pa do Prečkog polja, u dužini od 5 km.

Uklonjeno je grmlje, šiblje i samoniklo bilje, te izvršeno košenje trave kranskom kosilicom, kao i sve ono što je otežavalo odvijanje prometa na ovim putevima. Uređenje i čišćenje je završeno sa obje strane ovih lokalnih puteva, a sve urađeno doprinosi bezbjednosti učesnika u saobraćaju i ljepšem izgledu općine Trnovo.

Poslovno-sportski centar

Poslovno-sportski centar smješten je na površini od 11,21 hektara, na nadmorskoj visini od oko 1300 m, u blizini Babinog dola, centra sportsko-rekreativne zone planine Bjelašnica.

Ovaj urbanistički projekat sadrži izgradnju višenamjenskih objekata sa infrastrukturnim sadržajima. Podijeljeni su na izgradnju objekata koje direktno finansira Općina Trnovo, te na objekte koji su apartmanske namjene.

Nukleus poslovno sportskog centra čine objekti u direktnom finansiranju Općine, a to su dvorana, Relax centar i Administrativni objekat Općine Trnovo.

Pomoćnik Općinskog načelnika Osman Smječanin u svojoj izjavi govori o realizaciji ovog značajnog i velikog projekta, koji će u mnogome doprinijeti razvoju i unapređenju sporta na prostoru općine Trnovo kao i u Kantonu Sarajevo.

- Sportska dvorana koja se nalazi u južnom dijelu, u kontaktnoj zoni sa Babinim dolom uz poslovne objekte, namjenjena je za treninge i takmičenja u dvoranskim sportovima, ali je isto tako povezana i sa relax centrom u kojem je planirana gradnja bazena i sauna sa svim sadržajima koji su potrebni za trening sportaša koji budu gostovali na ovom lokalitetu. Na ovaj objekat se veže i hotel koji prema planu broji 96 kreveta sa svim sadržajima, te administrativna zgrada Općine.

- Što se tiče samih igrališta, vrše se pripreme za izgradnju terena za rukomet, odbojku, mali fudbal i košarku.

- Iduća godina je i godina u kojoj ćemo započeti radove sa travom, odnosno višenamjenskim terenom koji će biti u funkciji za trenažni proces samih sportaša u zimskom periodu. Ono što će ostati za 2024. godinu jeste tribina i sitni detalji koji se ne budu završili u ovom periodu.

- Što se tiče infrastrukture u objektu, urađeni su svi zemljani radovi na izgradnji saobraćajnice, tamponiranje, riješen je dio odvodnje u trupu saobraćajnice položena je fekalna i kišna kanalizacija. Fekalna kanalizacija priključena na postojeći kolektor Bjelašnica - Igman, u saradnji sa VIK-om, koji su i izvršili priključak.

- Kišni kolektor je završen separatorom koji je ugrađen na samom izlazu sportskog centra. Urađeni su temelji za javnu rasvjetu i ovih dana će početi montaža stubova i svjetiljki. Položen je dio gasovoda u glavnoj saobraćajnici u saradnji sa Sarajevo gasom, kako bi se stvorili uslovi za obezbjeđenje zagrijavanja na prirodni gas.

- Uz glavnu saobraćajnicu gdje se grade sami apartmanski objekti dodijeljeno je zemljište i data dozvola za postavljanje nove trafostanice. Cjelokupan kompleks u narednom periodu će biti adekvatno snadbjeven električnom energijom.

- Dovedena je voda u sami kompleks, koja je u nadležnosti javnog preduzeća Trnovo, pojedini objekti su već priključili na postojeću mrežu.

- Dakle, što se tiče izgradnje infrastrukture ona je 80% završena, zaključuje pomoćnik Općinskog načelnika.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

2022.

2023.

Općina Trnovo u svojoj Strategiji razvoja kao dugoročni cilj navodi razvoj putne infrastrukture

Nastavak radova na rekonstrukciji regionalnog puta Gornja Grkarica-Šabići-Sinanovići

Prethodnih par godina se realizira projekat rekonstrukcije regionalnog puta Gornja Grkarica – Šabići- Sinanovići (R960), koji povezuje olimpijske planine Igman i Bjelašnicu sa naseljima Šabići i Sinanovići, a preko Visočice i sa Glavatičevom u općini Konjic.

Na ovu saobraćajnicu su vezani lokalni putevi koji povezuju brojna bjelašnička sela: Pervize, Ozimine, Žiliće, Podvornice, Bobovicu, Umoljane, Elezoviće, Rakitnicu, Lukavac, Brda i Milišiće, te čuveni Lukomir na teritoriji općine Konjic. Igman, Bjelašnica, kanjon Rakitnice i Visočica su izuzetno bitni resursi za razvoj svih vidova turizma, a ova saobraćajnica ih povezuje.

Upravo zbog značaja ove putne komunikacije pristupilo se njenoj rekonstrukciji, zapravo kako smo već naveli ovo je nastavak radova na ovom regionalnom pravcu, nakon što su 2021. godine izvedeni radovi na dionici Meki do – Kolijevka, u prošloj građevinskoj sezoni okončani su radovi na dionici Šakota-Lukavac.

Nakon izvođenja radova drenaže i zamjene podtla, položen je habajući sloj asfalta u dužini od 700 metara, te je postavljena saobraćajna signalizacija i oprema puta s ciljem povećanja sigurnosti učesnika u saobraćaju.

Vrijednost radova iznosi 730.000,00 KM, finansijer radova je Direkcija za puteve Kantona Sarajevo, a radove na ovoj dionici puta izvela je firma Grakop iz Kiseljaka.

Ovaj projekat je od izuzetnog značaja sa strateškog i ekonomskog aspekta.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Asfaltiranje uz zajedničko učešće građana i Općine #SuradujSaSvojomOpćinom

Općina Trnovo i ove godine radi na projektima asfaltiranja ulica i nekategorisanih puteva uz zajedničko učešće sa građanima. Po ovom principu u avgustu mjesecu protekle godine asfaltiran je lokalni put u naselju Ledići. Izvođač radova je kompanija Ado-Trans d.o.o. iz Visokog. Ovakvi se projekti realizuju na način da za svaku konvertibilnu marku koju obezbjede građani za asfaltiranje, općina Trnovo učestvuje sa dvije konvertibilne marke. Iz Službe za finansije ističu da je za ovu namjenu u Općinskom budžetu za tekuću godinu planirano 90.000,00 KM, te da je nakon podnošenja zahtjeva građana po javnom pozivu Općine za asfaltiranje lokalnih pristupnih puteva uz učešće građana, provedena javna nabavka, zatim je izabran izvođač, te je nakon potписанog Ugovora o izvođenju radova isti uveden u posao u junu mjesecu tekuće godine. Oni koji su s nestrpljenjem čekali rade su stanovnici Ledića, naročito oni koji tu žive od svog rođenja ili se bave nekom samostalnom djelatnošću. Ovo je velika stvar za sve njih, te su se ovom prilikom zahvalili načelniku, službama i svima koji su, kako kažu, imali sluha za njihove probleme. Asfaltiranje kroz naselje Ledići je važno ne samo za njegove stanovnike, nego i za mnoge posjetioce, koji turistički obilaze ovo naselje.

Završeno asfaltiranje na saobraćajnici Gornja Grkarica

Radnici preduzeća "MGBH" d.o.o. iz Sarajeva priveli su kraju radove na izgradnji i rekonstrukciji dijela saobraćajnice Gornja Grkarica. Sredstva je obezbijedila Direkcija za puteve Kantona Sarajevo, a nadzor je obavio "IG" d.o.o. iz Banja Luke. Urađeno je isijecanje postojećeg asfalta, riješena je odvodnja, položena drenaža, izvršeni radovi na zamjeni podtla, urađen nasip i položena dva sloja asfalta površine oko 600 metara. Po završeku polaganja asfalta urađena je i saobraćajna signalizacija na cesti. Pored do sada urađenih saobraćajnica i ova na Gornjoj Grkarici znatno će doprinijeti sigurnijem i bržem dolasku do olimpijskih planina i skijališta.

Asfaltiranje lokalnog puta

U mjesnoj zajednici Trnovo asfaltiran lokalni put kroz naselje Gračanica u dužini od oko 200 metara. Izvršeno je skidanje postojećeg sloja asfalta, zamjena podtla i riješena odvodnja. Izvođač radova je Demus d.o.o., nadzor nad pomenutim radovima vrši firma Arting BH. Projekat finansirala Općina Trnovo, a završetkom asfaltiranja ovog putnog pravca stvoreni su bolji uslovi za život mještana ovog naselja. Pomoćnik načelnika za urbanizam, Osman Smječanin prisustvovao je završnim radovima na ovom projektu i u razgovoru sa mještanima istakao: "Sve ono što je obećano i što smo zajedno radili u protekloj godini je završeno. Nastavljamo sa novim projektima i tokom ove godine zajedno sa građanima koji određuju prioritete i sami kandidiraju svoje projekte".

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Nastavljena rekonstrukcija saobraćajnice prema Bjelašnici

Protekle godine nastavljena je obnova regionalnog puta prema Bjelašnici, R442a Hadžići-Igman-Krupac. Saobraćajnica je obnovljena u dužini od 740 metara, a rok za izvođenje radova bio je 60 dana. Vrijednost radova iznosi 500.000 KM, izvođač radova je kompanija Orman d.o.o.

Pomenute radove finansira Direkcija za puteve Kantona Sarajevo prema planu i programu rekonstrukcije i rehabilitacije cesta za 2022. godinu zajedno sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo. Podsjećamo, prošle godine put prema Bjelašnici dobio je novi kružni tok u dužini od 300 metara i rekonstruisanu trasu u dužini od dva kilometra.

Ministar saobraćaja Kantona Sarajevo Adnan Šteta i direktor Direkcije za puteve Selimir Kovač obišli su gradilište na dionici tog puta prema Bjelašnici protekle sedmice, te je ovom prilikom ministar saobraćaja Kantona Sarajevo istakao kako će i ove godine, kao i prošle biti izvršena rekonstrukcija značajnog broja saobraćajnica u svim općinama Kantona Sarajevo.

- Općinski načelnik povodom realizacije ovog projekta je istakao kako je ova investicija važna za poboljšanje turističke ponude Kantona Sarajevo, kazao kako Općina Trnovo svake godine izdvaja značajna sredstva za putnu infrastrukturu, te da je realizacija ovog projekta nastavak uspješne saradnje Općine Trnovo sa Direkcijom za puteve i Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo.

Zbog izvođenja radova saobraćaj na ovoj dionici se odvijao usporeno. Pored ovih, podsjećamo da su se radovi kada je u pitanju općina Trnovo odvijajali istovremeno i na dionici Bijele vode-Šabići, u dužini 810 metara, čiji se završetak radova očekuje za 75 dana.

Izgrađene dvije hair-česme

Dvije hair – česme izgrađene su u Općini Trnovo. Jedna je podignuta u Mjesnoj zajednici Delijaši, a druga u Mjesnoj zajednici Šabići, u naselju Sinanovići.

Okončani su radovi na izgradnji novih česmi, čija vrijednost prema Ugovoru o izvođenju radova iznosi 24.993,54 KM, izvođač radova je Centar-Han d.o.o.

Izvršeni su najprije mašinski iskopi zemlje, zatim su uslijedili betonski i montažni te krovopokrivački i kamenorezački radovi.

Pored česme izgrađene su i popločane pješačke staze, prostor je hortikultурno uređen, te su postavljene klupe za odmor prolaznika. Česma i prateći elementi izgrađeni su od kamena i drveta, te se savršeno uklapaju u jedinstven prirodni ambijent.

Česma u Delijašima podignuta je u čast rahmetlije Selima Hamzića, dok ona u Sinanovićima u čast Dervi Aljoviću, dva čovjeka koji su dali veliki doprinos Općini.

Hair česme, spomen česme su u općini Trnovo uobičajena pojava pored puteva, u selima, u haremima džamija da osvježe prolaznika, putnika namjernika. Voda od praiskona do danas smatra se Božjom milošću.

U sevdalinkama se o česmama pjeva kao mjestima ašikluka, upoznavanja, a o ljepotama Trnovskog predijela svjedoče mnogi zapisi i sačuvali smo je do danas.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Izgradnja Centra za zdravo starenje u Trnovu

U neposrednoj blizini administrativnog objekta općinske uprave započela je izgradnja objekta za zdravo starenje u Trnovu. Prema projektu spratnost objekta je prizemlje, jedan sprat i potkrovље. Prizemlje se sastoji od velike polivalentne sale koja će većinu vremena služiti Općini kao sala za Općinsko vijeće, press konferencije, i sva druga općinska događanja, uz salu na istom nivou su smješteni mala recepcija sa garderobom, sanitarije, kotlovnica i stepenište za spratove. Na prvom spratu je jedna veća prostorija za starije osobe sa čajnom kuhinjom i sanitarijama. Pored toga planiraju se dvije kancelarije za potrebe Centra. U potkrovlju je planiran veći prostor za mlade i dvije kancelarije. Sa sjeverne strane objekta je predviđen i parking za potrebe Centra. U protekloj građevinskoj sezoni izvedeni su betonski, zidarski, izolatorski, kao i krovopokrivački, limarski, bravarski i drugi radovi na objektu Centra za zdravo starenje u Trnovu. Ukupna vrijednost radova, usluga, materijala i opreme iznosi 1.075.000,00 KM bez PDV-a, a krajnji rok za realizaciju ugovora je dvije godine od dana potpisivanja ugovora. Ugovor je potписан u oktobru 2021. godine, sa izvođačem radova, građevinskom kompanijom Neimari d.o.o. Sarajevo. Izgradnja i opremanje Centra biti će finansirani sredstvima Općine Trnovo. Izgradnja ovog centra je s ciljem da ponudimo prvenstveno podršku osobama treće životne dobi, doprinesemo poboljšanju uslova života osoba treće životne dobi, ali svakako se nadam da će sve generacijske grupe kroz ovaj centar biti aktivne, istakao je Općinski načelnik Ibro Berilo.

Počela izgradnja rezervoara Pendičići

U sklopu projekta izgradnje centralnog vodovoda za vodosnabdijevanje MZ Trnovo, počela je izgradnja rezervoara Pendičići. Projektom je predviđena izgradnja rezervoara zapremine 200 kubika. Projektnu dokumentaciju ovoga projekta izradila je firma "Es Hydrotechnics" d.o.o. Sarajevo, a radove izvode radnici preduzeća "Bujice" d.o.o. Konjic. Finansijska sredstva obezbijedilo je Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. Dio ovoga projekta je i ranije završeni rezervoar za vodosnabdijevanje naselja Godinja.

Lokacija rezervoara se nalazi iznad naselja Pendičići, a rezervoar je projektovan kao armirano betonski objekat, koji se sastoji od vodene i zatvaračke komore. Izgradnja ovog rezervoara obuhvata pripremne, zemljane, betonske, zidarske, izolatorske, te molersko-farbarske i fasaderske, kao i montažne i limarske radove.

Vodosnabdijevanje naselja Gračanica i Pendičići, kao i centralnog dijela MZ Trnovo će se vršiti sa ovoga rezervoara po okončanju njegove izgradnje. Po realizaciji projekta izgradnje centralnog vodovoda trajno će biti riješeno vodosnabdijevanje u ovoj mjesnoj zajednici.

Pušten u funkciju cjevovod Javorov Do - Grkarica

Javno komunalno preduzeće "Trnovo" pustilo je u funkciju cjevovod Javorov Do – Grkarica. Rezervoar za vodu Javorov Do je kapaciteta 2x250 m³ sa pomoćnom prostorijom i 2 krilna zida. Sredstva za gradnju su obezbjeđena većinom iz Budžeta Općine Trnovo, a radove je izveo ITC d.o.o iz Zenice. Ovaj cjevovod sada je povezao rezervoar Javorov Do sa prečistačem na Grkarici. Namjena ovoga postrojenja je prečišćavanje otpadne vode na Bjelašnici po najnovijoj tehnologiji, koja se prvi put provodi u BiH, a temelji se na primjeni savremene PVA-MBBR tehnologije.

Priključivanje prečistača Grkarica na vodovodnu mrežu, jedan je od brojnih uspješnih projekata koji se realizuju na području općine Trnovo. Inače, vodosnabdijevanje svih dijelova općine jedan je od kapitalnih projekata organa uprave u Trnovu.

Izgradnja cjevovoda i rezervoara za naselje Godinja

U toku su završni radovi na rezervoaru Godinja, u mjesnoj zajednici Trnovo.

Završena je izgradnja cjevovoda od naselja Godinja do rasteretne komore, kao i projektom predviđena izgradnja rezervoara zapremine vode 50 m³ za vodosnabdijevanje ovog naselja. Vrijednost radova na ovom projektu vodosnadbijevanja iznosi 500.000 KM, a radove izvode radnici preduzeća "Bujice" d.o.o. Konjic. Finansijska sredstva obezbijedilo je Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. Lokacija rezervoara je iznad samog naselja, te je prije početka radova izgradnje ovog rezervoara, urađen predviđeni makadamski pristupni put, koji sa postojećeg lokalnog puta vodi ka objektu. U finalnoj fazi su i radovi na putu od rezervoara do rasteretne komore.

Rezervoar je projektovan kao armirano betonski objekat, koji se sastoji od vodene i zatvaračke komore, a ploče i zidovi objekta će biti armirano-betonska konstrukcija MB 30. Kada su u pitanju radovi na izgradnji samog rezervoara trenutno su u toku molersko-farbarski i fasaderski, kao i montažni i limarski radovi.

- Naše naselje je oduvijek bilo bogato vodom i prirodnim izvoristima, naselje Godinja ima veliki potencijal za razvoj turističkih kapaciteta naše općine. Blizina Treskavice, izvori pitke vode, rijeka Željeznica, svima dobro poznata pećina ukazuje na potencijale ovog dijela Trnova u tom pogledu. Međutim, stanovništvo sa ovog područja nema na pravi način riješen sistem vodosnadbijevanja stanovništva pitkom vodom, evo sada ćemo i to dobiti zvanično. Prezadovoljni smo, samo neka se radi, kazao je jedan od stanovnika naselja Godinja.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Završena prva faza radova na izgradnji opskrbnog cjevovoda Pandurica-Šiljak

Firma "ITC" Zenica d.o.o. završila je radove na izgradnji vodoopskrbnog cjevovoda na relaciji Pandurica – Šiljak. Urađen je jedan kilometar potisnog cjevovoda, odnosno cjevovoda koji funkcioniše pumpanjem. Pored toga, izgrađena je i jedna pumpna stanica – Pandurica 1, a u sklopu projekta planirano je da se uradi još kilometar cjevovoda i još jedna pumpna stanica.

Stavljanjem u funkciju ovoga cjevovoda omogućeno je da voda dođe do Šiljka, gdje bi onda iz rezervoara gravitacijom išla na dole. Sredstva za ovaj projekat obezbijedilo je Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, sa 250 hiljada KM.

Vodosnabdijevanje svih područja općine Trnovo je cilj ovoga organa uprave, pored do sada realizovanih projekata i onih koji su u toku, planirani su i drugi koji će omogućiti da pitka voda dođe do svakog građanina.

JKP "Trnovo" realizovalo dva projekta u naselju Trebečaj

Pored redovnih djelatnosti održavanja lokalnih vodovoda, Javno komunalno preduzeće "Trnovo" d.o.o. obavlja i poslove od posebnog društvenog interesa, sa ciljem da se obezbijede bolji uslovi života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na području općine Trnovo.

U proteklom periodu ovo preduzeće realizovalo je dva projekta u naselju Trebečaj. Prvim projektom rađena je sanacija javnog bazena na otvorenom, što je podrazumijevalo izgradnju dva preliva za filtriranje vode. Također je ugrađena betonska cijev prečnika 1000 cm u dužini od 18 metara. Ugradnjom ove betonske cijevi osigurano je da se oborinske vode usmjere okolo bazena kako ne bi išle u sami bazen. Također je urađeno izlijevanje ploče i izgradnja plaže. Cilj ovoga projekta je ponuditi sadržaj za slobodno vrijeme građana, odmor i rekreaciju, pogotovo za mlade.

Drugi projekat koji je realizovan u ovom naselju je ucjevljenje potoka kod mjesnog mekteba. Ovim je također saniran pristupni put za jedan dio naselja i urađeni potrebni radovi da se spriječi eventualno izlijevanje potoka. Cilj je preventivno djelovanje kako bi se u slučaju jačih padavina sprječilo plavljenje naselja. Vrijednost radova na ova dva projekta je cirka 25.000,00 KM, a sredstva je obezbijedila Općina Trnovo.

Novo hortikulturno uređenje spomen obilježja

Svjesni značaja spomen obilježja za lokalnu zajednicu, u Općini Trnovo posvećuju pažnju njihovom održavanju, kao i dodatnom uređenju. Nakon urađene iluminacije istih, krenulo se sa hortikulturnim uređenjem, tako da ona sada imaju ugodniji i ljepši izgled. Ljetos je završeno hortikulturno uređenje spomen obilježja u Delijašima i Šabićima, a potom je ekipa preduzeća Park završila rekonstrukciju i uređenje spomen obilježja u Dejcicima, kao i spomen obilježja kod zgrade Općine. Na rekonstruisanim površinama zasađeno je ukrasno grmlje, odnosno nisko rastinje. Uređene su površine u blizini ovih spomen obilježja, te zasađena stabla lipe. Sve navedene radove izvršila je Parkova jedinica zadužena za izgradnju i rekonstrukciju zelenih površina, finansirala ih je Općina Trnovo u okviru sporazuma o uređenju manjih i površina koje nisu obuhvaćene redovnim održavanjem. Održavanje i uređenje spomen obilježja, kao i ona sada imaju univerzalnu poruku – da nas zaštite od zaborava i budu mjesto vječnog i sjetnog podsjećanja na sve poginule sa područja općine Trnovo.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Komunalno preduzeće Trnovo ove sezone radi na više značajnih projekata

Rekonstrukcija vodovoda za naselje Kramari

Rekonstrukcija vodovodnog sistema u naselju Kramari zahtijevala je izmjenu cijevi na postojećem glavnom cjevovodu u dužini od 870 metara, kao i polaganje cjevovoda iz naselja Brda sa postojećim rezervoarom za naselje Kramari a koji će biti aktivan po potrebi u ljetnom periodu i predviđen je samo za alternativno punjenje u slučaju da postojeći vodozahvat ne zadovoljava potrebe za uredno snabdijevanje pitkom vodom pomenutog naselja. Dužina ovog cjevovoda je cca 900 metara. Također su izvršeni i radovi na sanaciji suhe komore u rezervoaru Kramari.

Zamjena cijevi u naselju Ostojići

Zbog širenja vikend naselja i većih potreba, te adekvatnog i urednog snabdijevanja pitkom vodom u naselju Ostojići zamijenjena je cijev u dužini od 270 metara većim profilom.

Vodovod Trebečaj-Deseci

Uposlenici JKP "Trnovo" izveli su radove na Projektu izgradnje vodovoda za naselje Deseci. U prvoj fazi je završena predviđena izgradnja cjevovoda u ukupnoj dužini od 1360 metara.

- Uposlenici raspoređeni u ekipe svakodnevno su radili na terenu na ovim projektima, dakle radovi su izvršeni u skladu sa predviđenom dinamikom, istakao je direktor ovog komunalnog preduzeća. Ovom prilikom između ostalog, govorio je o prioritetima u radu, kvaliteti cjevovodnog sistema, cijevi koje su postavljene su savremene cijevi većeg profila koje će omogućiti veći dotok vode, a novi rezervoari su uglavnom na višoj zoni i obezbijediće bolji pritisak i snabdijevanje vodom za sve visočije dijelove naselja.

Pored naprijed navedenih infrastrukturnih projekata u predhodnom periodu JKP Trnovo je završilo ugradnju vodomjera u naselju Sinanovići, te ugradnju vodomjera u naseljima Kramari i Rakitnica.

Plan je da u 2023. godini instaliramo vodomjere na sva potrošačka mjesta, kojima mi isporučujemo vodu.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Postavljena ograda oko starog mezarja-Harem u naselju Turovi

Realizovana je i druga faza ograđivanja mezarja u Turovima koja se ogledala u postavljanju ograde na već urađene betonske temelje. Ove radove finansirala je općina Trnovo, a izvođač je komunalno preduzeće Trnovo.

- Izgradnja panelne ograde na mezarju Turovi u ukupnoj dužini od 206 m realizovana je u predviđenom roku, istakli su izvođači radova.

Općinski načelnik je naglasio kako Općina Trnovo na ovaj način želi da pomogne obilježavanje i zaštitu svih mjeseta od ovakvog značaja, kao i svih mezarja na području naše općine kako bi se zaštitila i kako bi u daljoj budućnosti stanovnici na dostojanstven način mogli odavati počast svojim najmilijim.

- Projekat je pokrenut na inicijativu nas stanovnika sela Turovi, željeli smo da se spriječi dalje skrnavljenje mezarja i zahvalni smo Općinskom načelniku za finansiranje, kazao je jedan od stanovnika naselja Turovi.

Mještani ovog planinskog sela svake godine kreće stare nišane koji se ističu bijelinom i izgledom.

Staro groblje zvano Harem kod trnovskog naselja Turovi najilustrativnije oslikava starost istoimenog naselja. Prema nekim izvorima Turovi su stariji od Trnova na što upućuju brojni materijalni ostaci daleke prošlosti kao što su ilirske kamenite naslage—"gomile". Na ovom prostoru brojne su nekropole srednjovjekovnih nagrobnih spomenika. Zanimljivo je da se u Haremu nalazi stari nišan koji ima odlike heretičke crkve Bosanske. Na jednoj strani nišana jasno se prikazuje muškarac u srednjovjekovnoj kratkoj haljinu (čiju ilustraciju možemo vidjeti na stećcima), dok su mu pored glave sunce i mjesec kao simboli dvije slike svijeta. S druge strane je uklesana zemlja. Uz ovaj nišan su raštrkani stari šehidski nišani na kojima su jasno uklesani mačevi, sablje i sjekire i buzdovani.

Tu je i skupina bijelih nišana, među kojima je najveći onaj na Pašinom mezaru. Vjeruje se da je tu pokopan izvjesni Solan paša koji se protivio sultanovoj volji i koji je skončao u podrumu vratničke tvrđave u Sarajevu. Uspomena na njega je ostala u nazivu Pašine planine koja se nalazi u neposrednoj blizini. Zanimljivo je da nišane ovdašnji mještani svake godine kreće zbog čega se ističu svojom bjelinom. Niko ne zna zašto se kreće, ali svi znaju da je to tradicija i običaj. Ovaj dio groblja je značajno mjesto u selu i po tome što se ispred njih ispraćaju djeca i rodbina, gosti i svatovi.

Asfaltiran lokalni put za Gradinu

Sa ciljem stvaranja kvalitetnijeg i ljepšeg životnog ambijenta svake godine iz Budžeta se izdvajaju značajna finansijska sredstva, između ostalog radi se na dalnjem poboljšanju putne infrastrukture. U MZ Šabići, radnici firme "Demus" d.o.o Sarajevo priveli su kraj sanaciju i asfaltiranje lokalnog puta za Gradinu, a nadzor radova je vršio "Radis" d.o.o Istočno Sarajevo. Urađena je sanacija postojeće trase puta i ugrađen asfalt dužine od 490 metara. Asfaltirana je dio saobraćajnice prema Gradini kao i plato na samoj Gradini.

Gradina je grupa ljetnih stanova stanovnika Umoljana koji se bave stočarstvom, a kolibe su se smjestile na obroncima Oblja uz rub Gornjeg polja i podno brda Pošijak, iza kojeg u daljinu na horizontu proviruju vrhovi Siljevača i Veliki vrh. Asfaltiranje ovoga dijela puta kao i samog platoa na Gradini uveliko će olakšati pristup katunskim kolibama, koje se počinju nizati od Gradine pa na dalje. Također ova trasa puta će doprinijeti boljoj posjećenosti turista ovome dijelu Trnova.

Počelo vodosnabdijevanje Babinog Dola i Igmana

U skladu sa potpisanim sporazumom JKP VIK Sarajevo i JKP Trnovo, 27.09.2022. godine zvanično je počelo vodosnabdijevanje područja Babinog Dola i Igmana sa vodovodnog sistema Hojta. Vrijednost projekta je 111.505,56 KM, a puštanjem u funkciju ovoga sistema smanjiti će se dotok vode sa vodocrpilišta Bačevo.

Do sada je vodosnabdijevanje Babinog Dola i Igmana bilo riješeno i dostavom vode putem pumpne stanice Igman sa vodozahvata Bačevo, što je preduzeću VIK stvaralo velike izdatke za održavanje i troškove struje.

Umjesto pumpanja vode sada će se vodosnabdijevanje vršiti gravitaciono iz regionalnog vodovoda Hojta-Bjelašnica-Igman čija je izgradnja koštala oko 8 miliona maraka.

Korisnici će sada imati mnogo sigurnije vodosnabdijevanje, a voda sa ovog izvorišta je ocijenjena kao voda izvrsnog kvaliteta. U distributivnu mrežu VIK-a iz sistema Hojta biće isporućeno 10 litara vode u sekundi.

Vodovodni sistem Hojta obezbjeđuje vodu za piće za prostor Bjelašnice, Igmana, Gornje i Donje Grkarice, Čakli i Proskoka, te vodu za zasnježivanje staza na Babinom Dolu.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Realizovan projekat uređenja riječnih korita i potoka

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je, za brojne projekte lokalnih samouprava i gradske uprave obuhvaćene Programom uređenja riječnih korita druge kategorije i zaštite od poplava za 2022. godinu, izdvojilo 4.658.580 KM.

Od ukupnog iznosa predviđenog za projekte uređenja riječnih korita, svaka od općina dobila je sredstva po osnovu prijavljenih projekata.

Iznos od 680.000 KM pripao je Općini Trnovo, načelnik Ibro Berilo potpisao je početkom aprila 2022. godine, sporazum sa ministrom privrede KS Adnanom Delićem, za sufinasiranje projekata uređenja korita rijeke Rakitnice, Crne rijeke i Krsinje, te projekte uređenja suhih (povremenih) potoka Omenik, Kramari i Lukavac i hitne intervencije na bujičnim vodotocima. Cilj je omogućiti nesmetani i brži protok vode i time spriječiti štetno djelovanje voda na ovim područjima u slučaju obilnijih padavina.

Završeno uređenje riječnog korita i obale rijeke Rakitnice

Uspješno su okončani radovi na sanaciji i uređenju obale i korita rijeke Rakitnice.

Izvršena je sječa šiblja i niskog rastinja, okresivanje grana stabala koja se nalaze uz rijeku i mašinsko skidanje humusa. Nakon toga uklonjen je nataloženi materijal i mulj iz samog korita rijeke. Na pojedinim djelovima su urađeni betonski zidovi kako bi se spriječilo izljevanje rijeke na okolna područja. Finansijska vrijednost navedenog projekta je 549.823,49 KM, a izvođač radova je kompanija Mevludin komerc d.o.o. Iliča. Nadzor nad izvođenjem radova je vršio Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo.

Radovi u MZ Delijaš

Općina Trnovo je nakon potписанog Sporazuma za realizaciju projekata regulacije riječnih korita sa Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo provela postupak javne nabavke, te potpisala Ugovor sa izvođačem radova. Izvođač radova je kompanija Mevludin komerc d.o.o. Iliča. Vrijednost Ugovora o izvođenju radova iznosi 549.823,49 KM, a istim je ugovoren uređenje korita Crne rijeke, zatim uređenje potoka Krsinja i uređenje korita rijeke Rakitnice. Izvedeni su radovi na regulaciji rijeke Rakitnice, kao i radovi na regulaciji korita Crne rijeke. Projektom je izvršeno čišćenje sprudova i nanosa iz korita, što će doprinijeti nesmetanom i bržem protoku, te ljepljivom i urednjem izgledu, a konačan cilj je da se spriječi štetno djelovanje voda na ovom području.

- Izvođenje radova je uključivalo geodetske rade, zatim sječenje drveća i niskog rastinja, mašinsko skidanje humusa, zatim betonske rade te snimak izvedenog stanja i izrada elaborata izvedenog stanja, istakli su izvođači radova.

Prilikom obilaska terena Općinske službe za urbanizam, kompletan potez kroz naseljeno područje Delijaši gdje se izvode radovi na koritu Crne rijeke, izvršeno je sječenje šiblja i niskog rastinja, trave, okresivanje grana stabala koja se nalaze uz riječno korito, a nakon toga je uklonjen nataloženi materijal i mulj iz korita rijeke. Jedan od mještana je kazao kako su ovakvi projekti neophodni, naročito nakon lošeg iskustva tokom prethodne zime i poplava koje su zadesile i općinu Trnovo.

„Kako vidim radi se na uklanjanju mulja, mislim da je cilj da se rijeka usmjeri i da ima svoj prirodnji tok, a da ne narušavamo prirodu,” dodao je.

Hitne intervencije – uređenje korita rijeke Željeznice

Prema Ugovoru za hitne intervencije kompanija MILIŠIĆ-TRANS d.o.o izvršila je aktivnosti na provođenju preventivnih mjera zaštite od poplava. Projekat je započeo je sa izvođenjem radova na čišćenju i uređenju korita rijeke Željeznice u mjesnoj zajednici Trnovo, tačnije u naselju Godinja. Cilj ovih aktivnosti je da se na plavnim lokacijama urede obaloutvrde na erozivnim obalamama i očisti korito od nanosa koji sprečavaju usmjerjen protok vode. Dužina vodotoka na kome su planirane navedene aktivnosti je oko jednog kilometara.

Podsjećamo riječka je u naselju Godinja za vrijeme prošlogodišnjih poplava oštetila lokalni put i ugrozila nekoliko stambenih objekata, te će Općina Trnovo Ugovorom za hitne intervencije sanirati korito rijeke u onoj mjeri kako se ne bi dodatno oštetio lokalni put i tako prekinula komunikacija sa ovim naseljenim područjem. Već smo naglasili da je investitor radova, koje izvodi preduzeće MILIŠIĆ-TRANS d.o.o, Općina Trnovo, dok je nadzor nad radovima kompanija ARTING BH d.o.o. iz Sarajeva.

Uređenje bujičnih vodotoka

Javno komunalno preduzeće Trnovo trenutno izvodi radove prema Ugovoru „Hitne intervencije na čišćenju riječnih korita“, a sve prema Programu uređenja riječnih korita i zaštite od poplava, vodosnadbijevanje i odvodnju otpadnih voda na području Kantona Sarajevo za 2022. godinu.

Pomenuti Program zajednički finansiraju Ministarstvo privrede i Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, te je njime Općini Trnovo za realizaciju njena četiri projekta izdvojeno 680.000 KM. Preventivno djelovanje na smanjenju plavnih područja, a samim tim i šteta koje izazivaju poplave osnovni je cilj Programa.

Općina je nosioc realizacije projekta prema pomenutom Programu, dok je Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo nadzor nad izvođenjem radova.

- Prema utvrđenoj dinamici radove smo počeli 25.07.2022. godine na potoku Omenik u mjesnoj zajednici Dejcijići, te isti okončali dana 29.07.2022. godine. Prokopavanje je rađeno u dužini od 220 metara. Zatim su uslijedili radovi na potoku Lađevac u mjesnoj zajednici Šabići, radove smo započeli 01.08.2022. godine, a završili 12.08.2022.godine. Uređenje korita potoka je vršeno u dužini od 990 metara. Radovi koji su trenutno u toku, započeti su 15.08.2022. godine, a izvode se na koritu Tušiočkog potoka, stoju u izvještaju izvođača radova.

Naime, pomenuti potoci u proljeće i jesen izljevaju se iz korita i plave okolna sela i puteve, te je bila neophodna ovakva intervencija kako bi se spriječilo izljevanje nabujale vode iz korita u kišnim periodima.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Završeno uređenje potoka Krsinja u Pendićićima

U sklopu projekta uređenja riječnih korita i obala rijeka, za uređenje suhih potoka izdvojeno je 100 hiljada KM, a obuhvata uređenje potoka Omenik, Kramari i Lukavac.

Privedeni su kraju radovi na uređenju potoka Krsinja u naselju Pendićići, MZ Trnovo. Inače, ovaj potok u novembarskim poplavama 2021. godine stanovnicima Pendićića nonio je veliku materijalnu štetu, jer se uslijed dotoka velike količine vode zbog kiše izlio iz svog korita. Sada je izvršeno je sječenje šiblja i niskog rastinja, čišćenje nanosa i mulja iz korita, kao i betonski radovi kojima su napravljeni zidovi koji će doprinijeti bržem protoku vode, a što je najvažnije spriječiti vodu da se izlije prema kućama koje se nalaze u neposrednoj blizini. Radove na uređenju Krsinje izvela je firma "Mevludin Kommerc" d.o.o Sarajevo. Nadzor radova obavio je Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo.

Uređen suhi potok Omenik

Firma "Milišić – Trans" d.o.o. Sarajevo je privela kraju radove na uređenju suhog potoka Omenik u mjesnoj zajednici Dejčići. Urađeno je prokopavanje u dužini od 220 metara, a nadzor radova je vršio Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo.

Ovakva intervencija je bila nužna pošto se ovaj potok u proljeće i jesen izljeva i poplavi okolinu. Da bi se nabujala voda stavila pod kontrolu, bilo je potrebno uraditi betonske sabirne kanale koji će omogućiti sakupljanje i brži protok bujičnih voda. U konačnici ugrađeni sabirni kanali spriječiti će štetno djelovanje bujičnih voda na okolna naselja, prije svega na živote i imovinu ljudi, što je osnovni cilj ovoga projekta.

Okončano uređenje suhog potoka u Kramarima

Okončani radovi na uređenju suhog potoka u Kramarima s ciljem preventivnog djelovanja u slučaju jačih padavina i plavljenja naselja. Radove uređenja ovoga suhog potoka izvela je firma "Milišić – Trans" d.o.o. Sarajevo, a nadzor je obavio Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo. U sklopu projekta uređenja riječnih korita i obala rijeka vrijednog 549.823,49 KM, za uređenje suhih potoka izdvojeno je 100 hiljada KM. Urađeni su betonski sabirni kanali koji će omogućiti sakupljane i brži protok bujičnih voda, čime će biti spriječeno njeno štetno djelovanje u ovom naselju.

Završeno uređenje suhog potoka u naselju Kisjelice

Privedeno je kraju i uređenje suhog potoka u Trnovu u naselju Kisjelice, koji se ulijeva u Lukavac u centralnom dijelu općine. Postojeći kanal je očišćen i betoniran, te spojen sa postojećim betonskim kanalom kojim protiče Lukavac. Urađena je regulacija potoka betonskom kanalicom u dužini od cca 110 metara, do mesta na kojem se spaja sa potokom Lukavac. U jednom dijelu naselja, pošto potok protiče ispod postojećeg objekata, urađen je betonski propust ispod istog.

Investitori radova su Ministarstvo privrede KS sa 50 hiljada KM i Općina Trnovo sa 100 hiljada KM, s tim da projekt obuhvata tri navedena potoka. Radove je izveo "Milišić – Trans" d.o.o Sarajevo, a nadzor je obavio Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo.

Cilj ovoga projekta je zaštita života i imovine građana, spriječavanjem štetnog djelovanja bujičnih voda. Ove intervencije su bile nužne pošto se ovi potoci u proljeće i jesen izljevaju i poplave okolinu.

Općina Trnovo u potpunosti realizovala svoje projekte

Prema podacima koje je Ministarstvo objavilo u decembru 2022. godine, samo su općine Trnovo i Centar u potpunosti realizirale svoje projekte. Općina Trnovo je realizirala cijelokupni iznos od 680.000 KM namjenjen za čišćenje i uređenje korita rijeka i ranijih kritičnih tačaka.. Naime, uslijed obilne kiše u januaru mjesecu 2023. godine i povećanja nivo vodotoka, stanje na terenu je bilo zadovoljavajuće upravo zahvaljujući projektima koji su realizovani kako bi se spriječilo njihovo izljevanje.

Infrastrukturni projekti Općine Trnovo

Realizovano nekoliko infrastrukturnih projekata u saradnji dvije Općine

U saradnji dvije Općine, Općine Trnovo FBiH i Opštine Trnovo RS u 2022. godine realizovano je nekoliko projekata na osnovu sporazuma o zajedničkom finansiranju izvođenja radova na sanaciji i asfaltiranju lokalnih puteva na području opštine Trnovo RS. Ovim sporazumom obuhvaćeno je izvođenje radova na lokalnim putevima za Milje, Oglavak, Kamenolom Bijele vode, Batići i Ulobić. Za realizaciju ovih projekata Općina Trnovo je obezbijedila sredstva u iznosu od 115.000,00 KM, a Opština Trnovo 60.000,00 KM. Završeni su radovi asfaltiranja puteva u naseljima Batići i Oglavak u Kijevu. Za dionicu puta u Batićima dužine 170 metara izdvojeno je 22.033,74 KM, dok je za 120 metara položenog asfalta u naselju Oglavak izdvojeno 16.523,13 KM. Asfaltiran je i put za naselje Milje u dužini od 700 metara, a vrijednost radova iznosila je 99.432,80 KM. Radove na svim ovim dionicama izveli su "Ilidža putevi" d.o.o. iz Istočnog Sarajeva.

Pored izvođenja radova na asfaltiranju lokalnih puteva, urađena je i rasvjeta u Kijevskom naselju Jablanica 2 u dužini od 1.670 metara, čija je vrijednost 49.951,98 KM. Radove na ugradnji rasvjete izveli su "Energomatika" d.o.o. Foča i "GOLDEN HANDS" d.o.o. Pale.

Saradjnjom i realizacijom zajedničkih projekata, obje Općine pokazuju oprijedljenost da poboljšaju kvalitet života stanovnika na svim područjima Trnova.

Kijevsko naselje Batići dobilo novih 180 metara asfalta

U naselju Batići, položeni novi metri asfalta, a ovi radovi predstavljaju nastavak započetih aktivnosti na uređenju putne infrastrukture na području ovoga Kijevskog naselja.

Radnici firme "Ilidža putevi" d.o.o. iz Istočnog Sarajeva priveli su kraju sanaciju i asfaltiranje ovoga lokalnog puta. Urađena je sanacija postojeće trase puta i ugrađen asfalt dužine 180 metara. Sredstva u iznosu od 22.033,70 KM obezbijedila je Općina Trnovo FBiH, a projektu dokumentaciju i potrebna odobrenja obezbijedila je Opština Trnovo RS. Nadzor je obavio Budimir Berović.

Počeli radovi na projektu vodosnabdjevanja naselja Batići

Započeli su radovi na projektu vodosnabdjevanja Batića, koje administrativno pripada Opštini Trnovo RS. Stanovnici ovoga naselja nemaju riješeno pitanje vodosnabdjevanja i to im je bio goruci problem. Sredstva za izvođenje radova na izgradnji pomenutog vodovoda obezbijedila je Općina Trnovo FBiH u iznosu od 100.000,00 KM. Opština Trnovo (RS) je pribavila projektnu dokumentaciju i dozvole za izvođenje radova, a u toku je izbor izvođača radova. Određena je lokacija gdje će se graditi rezervoar za vodu i trasa kojom će ići vodovod do ovoga naselja.

Pored toga Općina Trnovo na čelu sa načelnikom Ibrom Berilom, kako bi olakšala dovođenje vode do ovoga naselja, angažovala je JKP "Trnovo" da izvrše iskopavanje kanala i polaganje cijevi, na jednom dijelu ovoga vodovoda. Radnici JKP "Trnovo" izvršili su radove na iskopu kanala u dužini od 450 metara u koji je u prvih 100 metara od pumpne stanice položena cijev položena cijev DN63 PN16, a ostalih 350 metara DN63 PN10, za potrebe potisnog cjevovoda koji spaja pumpnu stanicu i rezervoar, koji će biti naknadno izgrađen. Jednim dijelom kanala u dužini od 200 metara položena je i odvodna cijev iz rezervoara za naselje Batići. Nastavak radova na ovom projektu slijedi uskoro, što podrazumijeva izgradnju rezervoara i pumpne stanice.

Na Bjelašnici i Prečkom polju će se graditi vjetroparkovi!

Dok se svijet nalazi pred velikom energetskom krizom, čini se nužnim promišljati o novim kapacitetima obnovljivih izvora električne energije. Korištenje energije vjetra u cijelom svijetu je u ubrzanom porastu, a posebice u Kini i Sjedinjenim Američkim Državama, gdje se ukupna količina električne energije koja se proizvodi u vjetroelektranama udvostručila u proteklih desetak godina.

Naime, oko 25 posto svjetske proizvodnje električne energije danas dolazi upravo iz obnovljivih izvora energije kao što su hidroenergija, vjetar i solarna energija. Primjerice, u svijetu se do 2024. godine planira otvaranje skoro milion novih radnih mjesta korištenjem energije vjetra, i to instaliranjem gotovo 51 gigavata (GW) nove snage u odobalnim, tzv. morskim vjetroelektranama, navelo je Globalno vijeće za energiju vjetra (GWEC) u izvještaju iz 2020. godine.

Tri vjetroelektrane proizvedu energije kao 150 MHE

Podsjetimo, Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (BiH) je nedavno zabranio izgradnju mini hidroelektrana (MHE) snage 10 megavata (MW), što je bila dobra vijest za sve građane Bosne i Hercegovine, posebno one ekološki osviještene. Zato podatak da tri vjetroelektrane proizvedu više energije od 150 malih hidroelektrana (MHE) jeste dovoljan razlog da se više i konkretnije promišlja o novim kapacitetima za korištenje energije vjetra.

Nakon što je prošle godine, poslije 20 godina, realizirana ideja o vjetroparku na Podveležju kod Mostara, u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (HNK), čini se da je došlo vrijeme da o ovim projektima ozbiljnije razmišlja i Kanton Sarajevo, kao jedan od najvećih potrošača energije.

12 vjetroagregata

Kako saznajemo, u tom smislu potkraj prošle godine JP „Elektro-Trnovo“ d.o.o. je putem samoinicijativne ponude dostavilo Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo s Adnanom Delićem na čelu zahtjev za dodjelu koncesija za vjetropark Ština Lokva na Bjelašnici i vjetropark Prečko polje kod Trnova. „Iskorištavanje obnovljivih izvora energije, te povećanje energetske učinkovitosti predstavljaju sve važniju ulogu u svijetu energetike... Održivi energetski sektor, čiji se razvoj temelji na iskorištavanju mogućih energetskih opcija za stvaranje dodatnih koristi, doprinijet će dalnjem razvoju općine Trnovo, ali i Kantona Sarajevo, a sve u skladu s načelima društvene odgovornosti. Cilj je na osnovu lokalno raspoloživih prirodnih resursa potaknuti proizvodnju iz obnovljivih izvora energije“, navodi se u dopisu „Elektro-Trnovo“ upućenom Ministarstvu privrede KS. Shodno navedenom, JP „Elektro-Trnovo“ je pokrenulo proceduru izgradnje vjetroparkova na području općine Trnovo. „Prvo je u planu izgradnja vjetroparka Ština Lokva snage 30 MW u okviru koje će biti instalirano šest vjetroagregata snage 5 MW i izgradnja vjetroparka Prečko polje snage 30 MW u okviru kojeg će, također, biti instalirano šest vjetroagregata proizvodne snage 5 MW. Radi se brdsko planinskom, odnosno šumskom području, koje je izloženo jakim strujama vjetra...“, dodaje se u dopisu.

Lider u proizvodnji energije korištenjem vjetra

„Elektro-Trnovo“ je, također, zatražilo od Ministarstva privede informaciju o fazi u kojem se nalazi postupak za dodjelu koncesije, uz podsjećanje da su Zakonom o koncesijama KS rokovi jasno definirani, te da bi se cijelokupan postupak dodjele koncesije putem samoinicijativne ponude trebao okončati u roku od 90 dana.

Da se na projektima korištenja vjetroenergije već ozbiljno radi, potvrđuje i podatak da je ministar privrede Kantona Sarajevo Adnan Delić u februaru prošle godine potpisao Aneks ugovora o koncesiji za izgradnju i korištenje „Vjetroelektrane “Ivan Sedlo-Hadžićić“ sa direktorom kompanije „Suzlon Wind Energy BH“. Ovo je prva vjetroelektana koja će se graditi na području Kantona Sarajevo ove godine, investicione vrijednosti 30 miliona eura. Ukoliko sve bude teklo po planu, vjetroelektrana bi mogla biti puštena u pogon 2023. godine. Nakon Vjetroelektrane „Ivan Sedlo – Hadžićić“, s vjetroparkovima na Bjelašnici i Prečkom polju Kantona Sarajevo bi u bližoj perspektivi mogao postati lider zajednice proizvođača energije iz obnovljivih izvora, to jeste korištenjem vjetra.

Naša djeca - naša budućnost

Prvo školsko zvono

Općina Trnovo i ove godine realizuje projekat podrške i pomoći učenicima i njihovim roditeljima za početak nove školske 2021/2022. godine. Naime, iako oblast obrazovanja nije u njenoj direktnoj nadležnosti, Općina Trnovo svake godine iz svog budžeta izdvaja značajna sredstva za unapređenje odgojno-obrazovnog procesa i poboljšanje uvjeta školovanja, zatim za stipendiranje učenika i studenata, organizaciju školskih takmičenja u znanju, kulturnim i sportskim aktivnostima i drugo.

Općina Trnovo za ovu školsku godinu je obezbijedila udžbenike za sve učenike od prvog do petog razreda, ruksake i školski pribor za upisane u prvi razred, te poklon kupone za sve učenike osnovne škole.

Općinski načelnik, Ibro Berilo je danas prilikom svog obraćanja na priredbi škole za đake-prvake istakao kako za Općinu Trnovo snabdijevanje učenika sa udžbenicima nije nešto novo, već nešto što radimo u kontinuitetu već 10 godina, te kazao kako je nastavljena i dosadašnja praksa da učenici svih razreda imaju prevoz od kuće do škole i od škole do kuće, te naravno na kraju svog obraćanja poželio sreću u školovanju i početak nove školske godine, želeći i iskreno vjerujući da će učenici naše osnovne škole biti ponos svojim roditeljima i svima nama.

Direktor osnovne škole "Zaim Kolar" Dejčići, jedine koja djeluje na području naše općine, kazao je:

"Vjerujem da će svake godine doći do povećanja broja učenika, s obzirom na ovakve uslove školovanja koje nudi sama škola ali i lokalna zajednica. Direktor je izrazio veliku zahvalnost Općini Trnovo na višegodišnjoj pomoći u realizaciji nastavnih aktivnosti i poboljšanju uvjeta boravka i rada u školi."

Poklon kuponi za sve učenike osnovne škole

Općina je za sve učenike škole obezbijedila poklon bon u iznosu od 70 KM za kupovinu školskog pribora i opreme za novu školsku godinu. To je mali doprinos lokalne zajednice i briga manje roditeljima koji opremaju djecu u školu.

Na poklon-bonu stoji i čestitka Općinskog načelnika: "Dragi učenici, sretan vam početak školske godine. Neka vam prijateljstvo i druženje budu važni predmeti isto kao matematika, informatika, biologija ili historija. Posebno čestitam našim prvačićima koji, vjerujem, željno iščekuju prve časove u školskim klupama sa kojih će ponijeti najljepše uspomene kojih će se rado prisjećati. Radujem se svakom vašem uspjehu."

Prevoz za sve školarce

Kao i prethodnih nekoliko godina Općina Trnovo, u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo i ove školske godine omogućila je svim učenicima Osnovne škole "Zaim Kolar" Dejčići da bezbjedno dolaze i vraćaju se iz škole. Prevozom koji organizuje Općina riješen je dugogodišnji problem nedostatka prevoza iz svih naselja koja su udaljena od škole. Ovakvo olakšanje đacima i njihovim roditeljima od velikog je značaja, istakao je Općinski načelnik. Djeca imaju redovan, udoban i bezbjedan prevoz do škole i nazad. Načelnik je kazao kako pored aspekta brige za najmlađe ovakav vid organizacije prevoza ima i još jedan dalji značaj, a to je olakšanje života ljudima koji su se opredijelili za život na selu.

"Pored prevoza djece, Općina će sukladno daljim prioritetima i potrebama podržavati aktivnosti i projekte škole koji za cilj imaju poboljšanje uvjeta odgojno-obrazovnog rada", ističe Općinski načelnik Ibro Berilo.

Naša djeca - naša budućnost

Općina Trnovo stipendira 110 učenika i studenata

Općina Trnovo je za školsku 2022/23. godinu obezbijedila ukupno 110 stipendija, od toga 72 za učenike i 38 za studente. Stipendisti su morali ispuniti opće i posebne uvjete utvrđene kriterijima za dodjelu stipendija Općine Trnovo. Potpisnik stipendija u ime Općine Trnovo bio je Općinski načelnik Ibro Berilo, koji se obratio učenicima i njihovim roditeljima, kao i studentima, pozdravio ih i čestitao.

"U ovim teškim vremenima stipendije će dobro doći vama - učenicima i studentima, a svakako i vašim roditeljima. Želimo da vam ove stipendije budu podsticaj za rad i upornost da dođete do što boljih rezultata tokom školovanja. Želimo vam puno sreće

i uspjeha, da budete ponosni na svoje Trnovo, a i Trnovo na vas. Mladi općine Trnovo uvijek mogu računati na našu pomoć i podršku" - rekao je između ostalog načelnik Berilo. Potpisivanjem ugovora, učenici su ostvarili pravo na primanje stipendije u mjesечноj iznosu od 80,00 KM, dok su studenti društvenih smjerova ostvarili stipendiju u iznosu od 100,00 KM, te studenti tehničkih i prirodnih smjerova iznos od 120,00 KM. Potpisivanju ugovora prisustvovala je i pedsjedavajuća Općinskog vijeća Trnovo Amina Dedić.

Općina Trnovo obilježila Međunarodni dan djeteta

Općina Trnovo je povodom Dana djece za osnovce organizirala i finansirala prevoz i posjetu Muzeju "Alije Izetbegovića", koji posjetiocima pruža bogat sadržaj o novijoj i vrlo burnoj historiji Bosne i Hercegovine. Učenici su posjetili i Zoološki vrt Pionirska dolina, te uživali u različitim hortikulturnim sadržajima, bogatoj flori i fauni, rekvizitima za dječiju igru i zabavu, kao i zoološkom vrtu, sa životinjskim vrstama iz cijelog svijeta.

Takmičenje osnovaca

U utorak, 26.4.2022. godine u OŠ "Zaim Kolar" u Dejčićima održano je takmičenje iz tehničke kulture za osnovce sa područja općina Trnovo i Hadžići. Otvaranje takmičenja je počelo sa predstavljanjem radova učenika svih pet škola na području ovih općina. Učenici su se takmičili u teoretskom dijelu- Test znanja za učenike V, VI, VII, VIII i IX razreda i praktičnog dijela- Izrada praktičnog rada. Općina Trnovo obezbijedila je novčane nagrade za osvojena prva tri mesta u takmičenju, pa je tako za osvojena prva mesta učenicima uručena Diploma uz novčani iznos od 70 KM, za druga mesta u iznosu od 50 KM i treće mjesto 30 KM.

Izdvajanja iz Budžeta kroz sistem socijalne zaštite u 2022. godini

Općina Trnovo kontinuirano iz Budžeta izdvaja sredstva za pomoć određenim kategorijama stanovništva. Zbog stalnog porasta životnih troškova uslijed pandemije, određenih kriza u društvu i ublažavanja posljedica istih, dodjeljivane su jednokratne novčane pomoći. Prvo, za one koji su prebolevali Covid-19, penzionerima čije su penzije do 500,00 KM, potom za srednjoškolce kao pomoć opremanja za novu školsku godinu. Također je isplaćena i jednokratna pomoć pripadnicima boračke populacije -šebridskim porodicama, ratnim vojnim invalidima i demobilisanim borcima. Jednokratna novčana pomoć se dodjeljuje i za građane kojima je potrebna pomoć zbog bolesti, dugotrajne nezaposlenosti i sličnih teških životnih okolnosti prijeti siromaštvo i socijalna isključenost. Sredstva se izdvajaju i za liječenje boračkih kategorija, pomoć novovjenčanim parovima, porodiljama, kao i za pomoć u slučaju smrti užeg člana porodice.

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine dodijeljena su sredstva za liječenje teških oboljenja za 123. lica u iznosima od 300 do 500 KM u zavisnosti od vrste oboljenja, isplaćeno je 97. jednokratnih novčanih pomoći u iznosima od 100 do 200 KM. Uz avgustovske penzije penzionerima je isplaćeno po 100 KM, ukupno za njih 414, dok je za 146. lica koja su prebolevala Covid-19 po Javnom pozivu isplaćeno po 100,00 KM.

Općinski načelnik dodjelio je jednokratnu novčanu pomoć i pripadnicima boračke populacije. Korisnicima lične invalidnine isplaćeno je 4.100,00 KM, novčanu pomoć dobile su 82. osobe. Korisnicima egzistencijalne naknade, za njih 66. dodjeljeno je 3.300,00 KM, a za 90. šebridskih pordica isplaćeno je 4.500,00 KM.

Za liječenje oboljenja boračkih kategorija data je pomoć za 2. lica u iznosima od 500 KM i više, ovisno o vrsti oboljenja. Za 18. porodilja dodjeljeni su iznosi od po 600 KM, te za 4. vjenčana para iznos od po 500 KM. Pomoć u slučaju smrti užeg člana porodice ostvarilo je 7. lica u iznosima od po 500 KM. Po raznim osnovama realizovano je još 28. jednokratnih novčanih pomoći, u koje spadaju i pomoći raznim udruženjima i organizacijama.

Općina kroz sistem socijalne zaštite pomaže najugroženijim građanima, koji zbog nepovoljnih ličnih ili društvenih okolnosti nisu u mogućnosti samostalno finansirati svoje životne potrebe. Na čelu sa načelnikom Ibrom Berilom, Općina kontinuirano brine o svim kategorijama stanovništva i nastoji im pružiti podršku kada im je najpotrebnija.

Jednokratna pomoć penzionerima

U proteklom periodu, Općina Trnovo je preduzela niz aktivnosti sa ciljem pomoći stanovništvu uslijed rasta potrošačkih cijena. Obezbjedena su sredstva za isplatu jednokratnih novčanih pomoći penzionerima koji su korisnici minimalne penzije.

Sredstva za ovu namjenu u iznosu od 50.000,00 KM osigurana su iz Budžeta Općine Trnovo, a svaki penzioner, čije je prebivalište na području općine Trnovo i koji je korisnik minimalne penzije ostvario je jednokratnu pomoć u iznosu od 100,00 KM.

Na spisku korisnika prema ovim kriterijima, koje je ažurirao i dostavio FZ MIO-PIO nalazi se 391 korisnik.

Podsjećamo da je u 2021. godini, uz oktobarske penzije isplaćena jednokratna pomoć penzionerima u iznosu od 50,00 KM, dok 2022. godine, odlukom Općinskog načelnika, ova pomoć iznosila je 100,00 KM.

Penzionerima sa područja općine Trnovo koji penzije primaju preko Federalnog zavoda PIO/MIO, jednokratna pomoć je isplaćena uz avgustovsku penziju, što je regulisano sporazumom Općine Trnovo i Federalnog zavoda PIO/MIO.

- Drago mi je da smo ovaj sporazum uspjeli realizovati u ovako kratkom roku, prošle godine pomoć je bila uz oktobarske penzije ove godine namjerno ranije kako bi penzioneri, kako smo i obećali, svoju pomoć od 100 KM dobili prije zime, za koju mnoga istraživanja ukazuju da će biti duga i teška, posebno ugroženim kategorijama. Cilj ove pomoći je da naši građani lakše prevladaju poskupljenja i pripreme se, obezbjede ogrjev, za predstojeću zimu. Nastaviti ćemo poduzimat mјere u ovom pravcu, raditi i brinuti za naše građane i sve kategorije.

Ovim Općina Trnovo još jednom pokazuje svoje nastojanje da svi građani žive bolje i kvalitetnije.

Društvena odgovornost

Etno kuću u Ledićima koristit će štićenici Doma na Bjelavama narednih 99 godina

U mjesecu novembru, u selu Ledići, predsjednik Fondacije za zaštitu Bjelašnice, Igmana, Treskavice, Visočice i kanjona Rakitnice prim. dr. Alija Mulaomerović predao je ključeve etno kuće direktoru Doma za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo Tariku Smailbegoviću.

Ovim simboličnim činom štićenici Doma postat će korisnici kuće i pripadajućeg zemljišta tokom narednih 99 godina na koliko je potpisani ugovor između Doma i Fondacije.

Kuća je spomenik Narodnooslobodilačkog rata u kojoj je 1942. godine Josip Broz Tito održao jednu od najvažnijih sjednica Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije. Sagradila ju je porodica Miovčić 1926. godine, a po okončanju Drugog svjetskog rata služila je kao osnovna škola iz koje je potekao i prvi inžinjer u ovom kraju.

Kako kažu građani naselja Ledići zadovoljstvo im je da će ovo pomalo pusto naselje u radne dane oživjeti dječiji žamor, a svakako biće frekventnije, biće veće potrebe za redovno održavanje i čišćenje snijega kroz selo, kao i mnoge druge pozitivne stvari koje ovaj projekat nosi.

Ovu etno kuću od historijskog značaja potrebno je opremiti odgovarajućim namještajem i neophodnim elementima za siguran i ugodan boravak najmladih. To je prije svega postavljanje zaštitne ograde, toploplne pumpe za osiguranje grijanja, te toplinske izolacije unutrašnjeg prostora. Za realizaciju projekta neophodna je pomoć donatora. Djeca bi ovdje provodila svoje slobodno vrijeme zajedno sa odgajateljima u sklopu različitih aktivnosti tokom zimovanja, organizovanih izleta, rehabilitacionih aktivnosti od kojih posebno izdvajamo terapiju sa životinjama.

Dom za djecu bez roditeljskog staranja pruža usluge cijelokupnog zbrinjavanja, odgoja, školovanja, zdravstvene zaštite djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama. Trenutno je u Domu 80 djece različitih uzrasta smješteno na pet odjeljenja, a nešto više od 40 njih pohađa redovnu ili specijalnu osnovnu i srednju školu.

Općinski načelnik primio zahvalnicu

26.10.2022. godine

U okviru obilježavanja 4. godišnjice od ubistva sarajevskih policajaca Adisa Šehovića i Davora Vujinovića Sindikat policije Kantona Sarajevo, koji je ujedno i organizator Memorijalnog turnira u malom nogometu pod nazivom "Adis & Davor", dodijelio je Zahvalnice za doprinos u organizaciji ovog memorijalnog turnira.

Zahvalnica je, u sportskoj dvorani "Ramiz Salčin", uručena Općinskому načelniku, a on je ovom prilikom istakao kako mu je zadovoljstvo što je Općina Trnovo bila u prilici podržati organizaciju ovog značajnog turnira u znak sjećanja na Adisa Šehovića i Davora Vujinovića, koji su za sve nas primjer časti i hrabrosti i moramo ih sačuvati od zaborava. Istog dana položeno je cvijeće na spomen-ploču ubijenim policijskim službenicima na mjestu ubistva u ulici Geteova do broja 1., a zatim i na mjestima ukopa policijskog službenika Šehović Adisa na Šehidskom mezarju Buća potok i policijskog službenika Davora Vujinovića na centralnom groblju "Sveti Josip", na Ciglanama.

Uspješna prva godina plasteničke proizvodnje

Općina Trnovo je u saradnji sa nevladinom organizacijom Muslim Aid Association u februaru mjesecu 2022. godine raspisala javni poziv za podnošenje zahtjeva za dodjelu 20 plastenika. Riječ je o projektu za „Ekonomsko osnaživanje socijalno ugroženih osoba i mladih osoba kroz proizvodnju povrća u plastenicima“ kojima su osigurana sredstva uz 20% vlastitog učešća. Pravo učešće na pomenutom projektu imaju socijalno i materijalno ugrožene i mlade osobe, koje imaju prebivalište na području općine Trnovo, a koji posjeduju vlastito poljoprivredno zemljište ili je zemljište u vlasništvu članova uže porodice, kao i zemljište ustupljeno na korištenje ili u zakup u neposrednoj blizini stambenog objekta u kojem stanuju.

Nakon potpisanih ugovora sa 20 krajnjih korisnika sa područja općine Trnovo u aprilu je održana edukacija na temu plasteničke proizvodnje. Većina korisnika se tek ovom prilikom susreću sa ovom vrstom proizvodnje, tako da im je održana edukacija omogućila osnovno znanje za upotrebu plastenika.

- Ovaj projekat pružio je uslove za moguće samozapošljavanje nezaposlenih i socijalno ugroženih osoba i njihovih članova porodice. Uspješnom plasteničkom proizvodnjom, sa malo ulaganja će moći ostvariti prihode i obezbijediti egzistenciju za svoju porodicu, istakli su predstavnici ovog projekta. Ovom prilikom iz komisije su kazali kako je za većinu korisnika i oni koji nisu zadovoljili uvjete javnog poziva najveći problem bio nedostatak prostora u blizini kuće i udaljenost ostalih parcela. Opće poznata činjenica da naročito posljednjih godina zbog klimatskih promjena sve je teže uzgajati sezonsko povrće na otvorenom pa mnogi pribjegavaju proizvodnji u zaštićenim prostorima. Uzgoj povrća u plastenicima za mnoge poljoprivrednike je nedosanjani san, s obzirom da postavljanje jednog plastenika površine 100 metara kvadratnih košta oko 2.000 do 2.500 KM. Zahvaljući organizaciji Muslim Aid-a brojne općinske uprave na prostoru naše zemlje su imale mogućnost doniranja plastenika u svrhu zbrinjavanja ugroženih kategorija društva, izbjeglica, žena. Sretni smo da smo mi jedna od tih uprava i ovakvi projekti su uglavnom realizirani kroz javne pozive sa ili bez ličnog sufinansiranja. Zahvaljujući ovakvim vrstama donacija, mnogo porodica je ostvarilo dodatni izvor prihoda, što je u današnjem vremenu itekako korisno, istakli su iz Službe za privredu Općine Trnovo.

- Odlučili smo se na ovaj korak, cilj nam je uspješna i profitabilna proizvodnja sa kvalitetnim proizvodima. Prva godina u plasteničkoj proizvodnji je ubjedljivo najteža, ali mi smo zadovoljni, imamo svoje organsko povrće..sada mi je jasno zašto je potrebno da bude u blizini kuće, jer iskreno znam po desetak i više puta doći do plastenika u toku dana, tako da je blizina kuće ogromna prednost. Kada je u pitanju plasman proizvoda, većinom smo prodavali prijateljima, komšijama, poznanicima..kazala nam je vlasnica plastenika iz naselja Godinja, te kazala kako je slijedeća etapa jesenje oranje, čime na površinu iznosimo iz tla sjeme korova i štetnike koji se pod utjecajem niskih zimskih temperatura uništavaju. Zaoravamo žetvene ostatke koji svojom razgradnjom obogaćuju tlo. Izmrzavanje pooranog tla tijekom zime omogućuje dobru pripremu tla za sjetu u proljeće, objasnila je. Kod jedne od korisnica, u naselju Dujmovići u plasteniku uspješno raste lubenica i kwango, poznato tropsko voće.

Isplaćeni uvećani novčani poticaji

U avgustu mjesecu 2022. godine otvoreni su Javni pozivi Općine za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na novčane poticaje, koji su uvećani u odnosu na prethodnu godinu. Direktni novčani poticaji odnose se na animalnu i biljnu proizvodnju. Javni pozivi namjenjeni za sve zainteresovane registrovane poljoprivredne proizvođače, uz ispunjavanje propisanih uslova. Na osnovu zaprimljenih prijava, Komisija je u periodu od septembra pa do kraja novembra 2022. godine obišla svakog poljoprivrednog proizvođača, njih 148 koliko ih se prijavilo, te zapisnički utvrdila činjenično stanje, na osnovu čega su novčana sredstva u poljoprivrednoj proizvodnji isplaćena proizvođačima.

Direktne novčane podsticaje za animalnu proizvodnju ostvarilo je: Farma ovaca - 43 proizvođača, Farma tovnih pilića - 5 proizvođača, Farma goveda - 47 proizvođača, Pčelarstvo - 28 proizvođača.

Direktni novčani podsticaji za biljnu proizvodnju: Povrće - 20 proizvođača, Jednokratne pomoći – 14 proizvođača.

Nakon što je Služba za privedu i finansije zaprimljene predmete obradila, na osnovu Odluka Komisije za dodjelu novčanih podsticaja u poljoprivredi sredstva su isplaćena svim poljoprivrednim proizvođačima do kraja decembra. Ukupno planirana sredstva za podsticaje projekata u poljoprivredi prema Budžetu za 2022. godinu iznosila su 250.000,00 KM, na osnovu izvještaja Komisije za dodjelu novčanih podsticaja u poljoprivredi za 2022. godinu ustanovljena isplata od 191.767,00 KM, dok je za sanaciju šteta u poljoprivredi isplaćeno 9.500,00 KM, te za sufinansiranje projekta nabavke plastenika utrošeno 26.960,00 KM.

- Stojimo na raspolaganju našim građanima za pomoći u bavljenju poljoprivredom, spremni smo osigurati dodatna sredstva u budžetu za te svrhe, a ove godine je planirano uvećati novčane poticaje za poljoprivredu i stočarstvo u odnosu na prošlogodišnje, svjesni činjenice da je ovogodišnja sjetva već označena kao najskuplja u historiji, cijene sjemena, gnojiva i zaštitnih sredstava zabilježile su skok od 100 posto, poručio je načelnik. Dalje navodi da će u narednom periodu biti realiziran projekat dodjele koka nosilja te projekat obnove stajskih objekata.

Poticaji za razvoj poljoprivredne proizvodnje predstavljaju mjeru u okviru Strategije razvoja Općine, stoga Općina i njene službe kontinuirano provode aktivnosti na realizaciji ove mjeru, kako bi se pružila podrška i osnažila poljoprivredna proizvodnja na području naše lokalne zajednice.

Umoljani među 14 najljepših sela Bosne i Hercegovine

Koncept Najljepša sela pokrenulo je francusko udruženje Les Plus Beaux villages de France 1981. godine. Njegova misija je očuvanje, unaprijeđenje i promocija prirodnog i kulturnog naslijeđa ruralnih područja, s ciljem doprinosa njihovom ekonomskom razvoju.

Koncept je proširen stvaranjem Federacije najljepših sela na svijetu u gradu Gordesu u Francuskoj. Prvi sastanak okupio je nacionalne mreže najljepših sela Francuske, Belgije, Italije, Japana i Španije.

Ovaj koncept kasnije su usvojile i druge zemlje kao što su Njemačka, Švicarska, Japan i Liban.

Nakon provedenog javnog poziva i procedure odabira, u maju 2022. godine USAID-ov Projekt razvoja održivog turizma u Bosni i Hercegovini (Turizam) odabrao je Udruženje za razvoj ruralnog turizma u BiH Alterural kao nosioca koncepta Najljepša sela Bosne i Hercegovine.

Uz tehničku podršku projekta USAID Turizam, Alterural je definirao kriterije za odabir, povelju kvaliteta i metodologiju za inicijativu Najljepša sela Bosne i Hercegovine te formirao Komisiju za kvalitet koju sačinjavaju stručnjaci iz oblasti arhitekture, kulturnog i prirodnog naslijeđa, geologije i ruralnog razvoja kako bi se odmah pristupilo evaluaciji pristiglih prijava.

Nakon kompletiranja procesa evaluacije, odabrano je prvih 14 sela koja će biti uvrštena u listu Najljepša sela Bosne i Hercegovine.

Dodjela ove oznake predstavlja početak trajne saradnje između Udruženja Alterural i odabralih sela. Uz podršku projekta USAID Turizam, stručnjaci Udruženja Alterural od sada će biti na raspolaganju za davanje preporuka u oblasti zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa i razvoja održive turističke ponude, te pokrenuti zajedničke akcije odabralih sela za rješavanje zajedničkih problema i izazova, te promoviranje članstva u ovoj grupaciji. Udruženje Alterural će podržati planirane obuke i aktivnosti izgradnje kapaciteta, kao i promociju odabralih sela.

Glavni ciljevi projekta Najljepša sela Bosne i Hercegovine su:

- Očuvati bosanskohercegovačka sela prepoznavanjem njihove prirodne i kulturne baštine i sugeriranjem politika očuvanja lokalnim zajednicama
- Promovirati bosanskohercegovačka sela podizanjem svijesti o njihovim prirodnim ljepotama i jedinstvenom kulturnom naslijeđu
- Razvijati bosanskohercegovačka sela jačanjem njihove prisutnosti na lokalnoj i evropskoj turističkoj karti i doprinjeti socio-ekonomskom razvoju ruralnih područja
- Ponuditi nove ekonomske prilike i alternativu odlasku mlađih iz ruralnih područja

Među 14 sela uvrštenih u listu najljepših sela Bosne i Hercegovine je i selo Umoljani, Općine Trnovo.

Misteriozno selo nad kojim bdije legendarni zmaj, vodenice i čarobne šetnje duž Studenog Potoka. Umoljani su već postali veoma poznata destinacija za sve ljubitelje prirode.

Na završnom događaju jučer, održanom u organizaciji Udruženja za razvoj ruralnog turizma "Alterural", u prostorijama Vanjskotrgovinske komore BiH dodijeljeni su Certifikati za 14 najljepših sela.

– Sretni smo da je selo Umoljani ispunilo kriterije, i dobilo ovaj certifikat, koji definitivno zaslužuje. Selo Umoljani je historijsko područje, bogato kulutno-

Turistički potencijali

historijskim naslijeđem, sa prekrasnim krajolicima i prirodnim ambijentom, na nadmorskoj visini od preko 1300 m. Drago nam je da smo prepoznali vrijednost uključivanja u ovaj projekat, hvala USAID-u i Alterural, sigurna sam da će ovo u velikoj mjeri doprinijeti razvoju turizma naše lokalne zajednice, istakla je u izjavi za medije stručna saradnica za informisanje Općine Trnovo.

Projekat najljepša sela Bosne i Hercegovine-USAID TURIZAM

Jedinstveni registar seoskih domaćinstava i ruralne turističke ponude

Ministarstvo privrede KS predstavilo je brošuru „Seoski turizam u Kantonu Sarajevo“, koja zapravo čini jedinstveni registar seoskih domaćinstava i ruralne turističke ponude. Općina Trnovo sa svojim potencijalom i ponudom kada je u pitanju seoski turizam se definitivno ističe u Kantonu Sarajevo.

Tokom 2021. godine i početkom 2022. godine, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u saradnji s Regionalnom razvojnom agencijom za Bjelasicu, Komove i Prokletije iz Crne Gore realiziralo je projekt “Ruralni turizam za planinske destinacije”. Ovaj projekt je realiziran s ciljem jačanja ponude i usluga ruralnog turizma na područjima oko zaštićenih zona i prirodnih atrakcija.

Ministarstvo privrede provelo je prošle godine javni poziv na osnovu kojeg su seoska domaćinstva i gospodinstva ostvarila pravo na učešće u ovom programu. Jedan od ciljeva tog programa je i kreiranje jedinstvenog registra seoskih domaćinstava koji je svojesrstan vodič za sve turiste, kako strane tako i domaće, te niz drugih promotivnih materijala.

„Ulaskom u partnerstvo prekogranične saradnje, naš cilj je bio iskoristiti sredstva Europske unije kako bismo omogućili našim seoskim domaćinstvima kvalitetne edukacije, jačanje kapaciteta njihovih domaćinstava, ali i promociju koja će im omogućiti bolju poziciju na tržištu. Naš glavni cilj je očuvati postojeća radna mjesta, ali i otvoriti mogućnosti za nova radna mjesta, a ruralni turizam ima potencijal koji nije dovoljno iskorišten i svakako tu prednost želimo iskoristiti“, kazao je u ovom povodu ministar privrede Adnan Delić.

Registrar domaćinstava koja su učestvovala u ovom projektu predstavlja ne samo vodič turistima, nego i zbirku u kojoj je na jednom mjestu sve: od naših prelijepih planina, tradicionalnih rukotvorina do prirodnih kozmetičkih proizvoda i tradicionalne bosanske kuhinje.

Brošura „Seoski turizam“ je dvojezična, a dostupna je u printanoj formi u Turističkoj zajednici Kantona Sarajevo, te u PDF izdanju na web stranici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo.

Brošura je dostupna i kao aplikacija za android i IOS uređaje.

Promocija tradicionalne gastro ponude

U sklopu Javnog poziva Turističke zajednice Kantona Sarajevo, pod nazivom „Razvoj specifičnih oblika turizma“ obezbjeđena su sredstva za projekat promocije tradicionalnih bosanskih i lokalnih jela.

Obzirom da je gastronomija novi trend u turizmu koji znatno utiče na njegov razvoj i održivost, ovaj projekat imao je za cilj da osnaži gastronomiju kao dio ponude održivog turizma na području općine Trnovo. Sve većim razvojem turizma nastaju i novi oblici turizma kako bi se zadovoljile sve želje i potrebe turista. Općina Trnovo je Općina koja ima velike mogućnosti za razvoj selektivnih oblika turizma, a jedan od njih je upravo i gastro turizam. Razvojem ovakvog oblika turizma povećavaju se prihodi u ugostiteljstvu, otvaraju nova radna mjesta, te se obogaćuje cjelokupna turistička ponuda destinacije. Umjesto zatvorenih objekata van turističke sezone, gastronomski turizam doprinosi da ugostiteljski objekti aktivno rade tokom cijele godine. Općina Trnovo organizovala je u mjesecu ramazanu prezentacijsku večeru sa tradicionalnim jelima i specijalitetima ugostitelja sa područja općine Trnovo. Radi se o tradicionalnim, bosanskim jelima po kojima je ovo područje turistički prepoznatljivo i zbog kojih se nerijetko turisti vraćaju. U delicijama ugostitelja sa područja općine Trnovo uživali su posjetiocи hotela „Han“, turisti kao i građani općine Trnovo te brojni gosti i naravno sami ugostitelji, koji su probali jela jedni drugih. Razvoj gastroturizma treba nastaviti u duhu tradicionalnih bosanskih jela koja već padaju u zaborav poput pita, čorbi pa do slatkih jela, baklave, kadaifa, hurmašica, kazao je jedan od ugostitelja koji djeluje na području naše lokalne zajednice.

- Na području općine Trnovo prakticiramo praviti ova stara tradicionalna jela koja vidite na našoj prezentacijskoj siniji večeras. Vidim da i moj sin u našoj kuhinji voli raditi ova tradicionalna jela. To mi je veoma drago, znači da sam ostavio neke korijene, ako Bog da, jer, možda neko vrijeme se može preferirati modernija kuhinja, brza hrana ali s godinama ljudi se okreću zdravoj hrani, a to su definitivno naša saftali ili čorbasta jela, pite i slično. Jelo koje posebno ističe je dolma, koja je vjekovima bilo dio bliskoistočne kuhinje. Riječ dolma je turkijskog porijekla od riječi dolmak što znači napuniti, a kod nas je i danas rado viđen dio sofre. Još je interesantno, pročitao sam na internetu da je 2017. godine izrada dolme u Azerbejdžanu uvrštena na Uneskovu listu kulturnog naslijeda.

Općinski načelnik u ovom povodu je kazao kako je idealno to što smo ovakav projekat realizovali u mjesecu Ramazanu, da turisti posebno dožive naše područje za vrijeme mjeseca Ramazana, a to je pravo vrijeme zaista i da se mi sami vratimo našoj domaćoj, tradicionalnoj ishrani. Cilj i jeste promovisati tradicionalna jela koja padaju u zaborav, te ovim podsjetiti i upozoriti ugostitelje sa našeg turističkog područja da se sačuvaju recepti naših tradicionalnih jela, iako u posljednje vrijeme se sve više preferira moderna kuhinja.

Kroz zajedničke projekte koji doprinose obogaćivanju, unapređenju i promociji turističke ponude, nastoji se ojačati saradnja s lokalnom zajednicom i promovirati turizam kao jedan od najvažnijih pokretača ekonomskog razvoja.

Napomenut ćemo još kako gastro turizam osim što podupire lokalnu ekonomiju daje i veću vrijednost lokalnoj proizvodnji. Neke od najzastupljenijih lokalnih proizvodnji su također prezentirane ove večeri: domaće povrće, voće, prerađevine od mlijeka i naravno neizostavni med i pčelinji proizvodi.

Turistički potencijali

Planinski dom u Ledićima

Uživajte u mirnoj oazi uz domaću hranu

Planinska prostranstva koja čine Bjelašnica, Igman, Treskavica i Visočica od davnina su privlačna za život. Tome svjedoče kameni spavači na nekropolama stećaka u desetinama sela. Života na ovom živopisnom prostoru danas ima više nego ikad. Na južnim obroncima Bjelašnice, na 1.472 metra nadmorske visine, smjestila su se planinska sela u kojima ljudi i danas žive jednako kao prije stotinu i više godina. Nešto niže, na blizu hiljadu metara, između Bjelašnice i Treskavice smješteno je slikovito selo Ledići koje pripada općini Trnovo.

I danas se u kasno proljeće u dobokim vrtićama Ledića mogu pronaći naslage snijega, po čemu je selo i dobilo ime. Legende kažu da bi stanovnici Ledića noću kretali iz sela na konjima, led bi cijepali sjekirama te ga motali u slamu kako bi ga održali. Po dolasku u Sarajevo prodavali bi ga vlasnicima ugostiteljskih radnji (bozadžijama), koji su ga skladištili u mračnim magazama i služili ga uz sokove.

Selo je jedinstveno i po kamenim kućama koje su prekrivene šindrom od trešnjinog drveta, bogatstvom pitke izvorske vode, vodopadima, potočićima i prostranim pašnjacima.

Put koji vodi od Sarajeva do Ledića dug je 30-ak kilometara. Prohodan je čak i zimi, vijugav i asfaltiran. Nakon Dejčića uska cesta vodi do putokaza za „Planinski biser“, dom za planinare i turiste, ali i dom u kojem tokom cijele godine borave Salko i

Mahira Ploča. Iz doma koji gleda na vrhove Treskavice i Jahorine dopiru mirisi domaćih jela.

-U domu uvijek vlada super atmosfera, pozitivni domaćini puni dobrodošlice učine da se osjećamo opušteno i fino kao kod kuće, kazala je jedna od kako kaže redovnih posjetioca ovog doma.

Nerijetko ovdje se organizuju proslave rođendana, praznika ili najčešće se odmara u tišini i umirujućem zvuku pucketanja vatre, ili cvrkutu ptica ukoliko je ljetni period te gosti više borave vani.

Noći su u ovom kraju mirne, obitavaju pokoje lisice ili zečevi, a rijetko se u snijegu primijete tragovi medvjedića i šapa. Za domaćine ovog doma boravak u Ledićima, u planinskem ambijentu, je životni izbor zbog kojeg su i nadaleko poznati.

Održan tradicionalni teferič na Husremovcu

Tradicionalni teferič održava se svake godine na Aliđun, 02. Augusta. Aliđun se širom Balkana obilježava kao praznik kojim se proslavlja sredina ljeta i dolazak kiša. A kada je u pitanju općina Trnovo ovo je zaista duga tradicija koja seže od turske vladavine u Bosni i Hercegovini, tačnije od Gazi Husrev-bega koji je ovdje na ovom prostoru doveo svoju vojsku, te je po njemu mjesto dobilo naziv Husremovac.

Teferič je tradicionalno, nakon dvije godine pauze zbog pandemije Korona virusa, održan augusta 2022. godine u mjesnoj zajednici Dejčići. Procjenjuje se da je ovom velikom trnovskom druženju prisustvovalo nekoliko hiljada posjetilaca. Jedan od najvećih razloga velike posjete, pored lijepog vremena, su dobra priprema i ponuđeni kulturno-zabavni i sportski sadržaji.

Dok najmlađi vrijeme provode na ringišpilu, nešto stariji ovaj aliđunski dan provode na pravi gurmanski način uz janjeće pečenje i tradicionalno kolo.

- Ovo je manifestacija čija vrijednost se ogleda u izgradnji, održavanju i jačanju veza i odnosa sa građanima koji su se sa područja općine, kazao je Općinski načelnik, te dodao da su naravno uvijek dobro došli i gosti, ljudi koji nisu sa ovog područja, te da su Trnovljaci poznati kao otvoreni i gostoprimaljivi domaćini.

Organizatori teferića bili su više nego zadovoljni posjetom. Sve što je bilo predviđeno programom je i ispoštovano, a posjeta je iznad svih očekivanja.

Posjetioci na teferiću, a naročito oni koji trenutno žive u inostranstvu i koji su zbog teferića svoj odmor i dolazak u zavičaj tempirali početkom augusta jer ovo im je bila jedinstvena prilika da na jednom mjestu sretnu i vide veliki broj rodbine, komšija, prijatelja i poznanika.

Teferič je jedan od načina kako da se razmjenom iskustava i ideja, veseljem, druženjem, kulturnim i drugim manifestacijama bez obzira na društvene, političke, ideološke, socijalne i druge različitosti pomogne Trnovljacima te doprinese napretku, zблиžavanju i jedinstvu na ovim prostorima.

Održana tradicionalna smotra folklora u organizaciji KUD "Biseri Bjelašnice"

U nedjelju, 03.07.2022. godine održana je smotra folklora "Bjelašničke staze 2022". Upriličen je bogat kulturno zabavni program u amfiteatru Javorovog dola. Na festivalu su učestvovali: Kud Biseri Bjelašnice-Trnovo, Kud Podveležje-Mostar, Kud Saobraćajac-Sarajevo, Kud Mošćanica-Zenica, Kud Visoko-Visoko, Kud Biseri Sevdaha-Sarajevo.

Ispred organizatora, predstavnik KUD "Biseri Bjelašnice" ovom prilikom je istakao:

– Cilj nam je bio da na području Općine Trnovo u ambijentu Javorovog dola organizovati smotru mladosti i ljepote, gdje će prisutni gledaoci moći uživati u spoju različitih kultura i tradicija iz čitave Bosne i Hercegovine. Na festivalu je učestvovalo preko 300 učesnika koji su sa ponosom predstavili tradiciju, nošnju, kulturu koju njeguju u svojim kulturno umjetničkim društvima.

Nakon kulturno umjetničkog programa svi prisutni gledaoci su mogli uživati uz kafu, Vispakovu Zlatnu đezvu. Zahvaljujemo se našoj Općini Trnovo i Općinskom načelniku gospodinu Iibri Berilu koji su dali doprinos i ove godine. U nedjelju je Općina Trnovo i Javorov do zasigurno bio centar kulturnih dešavanja u našem kantonu. Ove godine u relaziciji projekta "Bjelašničke staze 2022" svoj veliki doprinos su dali i BH Telecom i Federalno ministarstvo kulture i sporta.

U sklopu programa u nedjelju obratio se i zamjenik Općinskog načelnika, gospodin Osman Smječanin.

– Tradicijom podrazumijevamo očuvanje kulture i običaja jednog naroda, to je ono što KUD "Biseri Bjelašnice" ponosno čuvaju i predstavljaju širom svijeta na čemu im je Općina Trnovo zahvalna, i uvijek ćemo biti podrška za ovakve projekte i događaje. Naše je zadovoljstvo što postoje inicijative i što će se ovakvi događaji održavati na području naše općine, kazao je Smječanin.

Šahovski turnir Općine Trnovo

Održan je prvi Šahovski turnir pod pokroviteljstvom Općine Trnovo, koji je upriličen u povodu obilježavanja Dana državnosti Bosne i Hercegovine. Turnir je održan u subotu, 19.11.2022. godine, u sali OŠ "Zaim Kolar" u Dejčićima.

Tehnički organizator turnira je Šahovski klub Sarajevo, a turnir je bio koncipiran tako da su pored nagrada za tri najbolja igrača turnira, posebno nagrađeni najbolji igrači sa područja općine Trnovo.

Pored organizatora, natjecatelja i gledatelja turniru su prisustvovali i predstavnici Općine Trnovo i Općinskog vijeća.

Na otvaranju prvog šahovskog turnira u Trnovu, stručna saradnica za informisanje, moderator je u ime Općine Trnovo zahvalila se svim učesnicima na prijavama, i istakla kako Općina nastoji ovakvim društveno-odgovornim, kulturnim i sportskim aktivnostima obilježiti praznike ali i obogatiti svakodnevnicu našim građanima.

Kratko se obratio i pozdravio prisutne predsjednik Kantonalnog saveza šahista, gospodin Vahidin Omanović te im zaželio fer igru i puno sreće u takmičenju.

Pobjednicima i natjecateljima su uručene nagrade i diplome.

Proteklog vikenda na Bjelašnici je održan "Bjelašnica summer fest»

Dvodnevni festival sporta, hrane i zabave, održan je u subotu i nedjelju 10. i 11.09.2022. godine u sportskom centru Babin do, na planini Bjelašnici pod nazivom Bjelašnica Summer Fest. Jedan od partnera i suorganizatora festivala je i Općina Trnovo. Festival je sajamskog tipa sa mnogim zabavnim i sportskim sadržajima, a organizovan po prvi put sa ciljem promocije turističke destinacije Bjelašnica-Treskavica-Visočica te Kantona Sarajevo. Cijeli događaj bio je sastavljen od četri međusobno povezane oblasti: Sportski market i sportski program, Mucha Lucha Party, Market prehrambenih i tradicionalnih proizvoda, Family Day i dječiji program.

Osman Smiječanin, pomoćnik načelnika je ovom prilikom izjavio:

"Općina Trnovo je uvijek tu da podrži ovakve festivalne, kao i razvoj sporta i turizma na ovom prostoru. Veliki broj turista je danas ovdje povodom festivala, te je veliki broj turista bio tu tokom ljeta, sve naravno uz pomoć i podršku turističke zajednice Kantona Sarajevo. Ono što nam je u cilju u narednom period je da se što više ulaže u rekreativne staze, izgradnju novih šetnica, vertikalnog transporta i sličnih sadržaja." Iz Turističke zajednice Kantona Sarajevo istakli su da je protekli vikend potvrdio stih "Sarajevo ljubavi moja", jer je u toku proteklog vikenda, osim Bjelašnica summer festa, na prostoru Kantona Sarajevo održano čak 6 različitih manifestacija koje su privukle veliki broj posjetilaca bez obzira na sad već jesenje vrijeme. Glavni organizator "Bjelašnica Summer Fest-a" je magazin bhsportlife i marketing agencija Infinity. Glavni partner projekta je Visit Sarajevo, Turistička zajednica Kantona Sarajevo. Partneri i suorganizatori festa su Općina Trnovo, ZOI 84 OC, Udruženje za razvoj ruralnog turizma Studeni Potok, Mycha Lucha, ski savez BiH, SSK, Sa Off road klub, DOR9, New Horizont, Old Whheels moto klub, Spartan Sport, BJJ Budhido akademija, Konjicki klub Visoko, Extreme Sarajevo klub, Sarajevski ski klub, Nash Team, SKI IKS, rolersko klub LUP, Eko ATV Klub Šumski Duh, Polaris BH, Guma M, Bracom, PSD Javorov Do, Specialized, Giant, Polar Bike, outdoors.ba. Festival su podržale i kompanije Bosnalijek, Oaza, Vispak, Coca Cola, Red Bull, MS Energy, Dacia, Telemach, Intersport Bjelasnica, ISpot, US Polo Assn, hotel Bjelasnica, All In Fitness, radio Sarajevo, FACE TV, TVSA, N1 web portal, Sarajevska Sehara, Half Guard.

Dječje igralište Babin Do

Na Babinom Dolu u toku je projekat izgradnje dječjeg igrališta. Cilj je najmlađim stanovnicima općine Trnovo, kao i brojnim posjetiocima i turistima za vrijeme ljetne sezone omogućiti više zabave i aktivnosti. Igralište oivičeno stazom sa betonskim popločanjem, smješteno pored šetnice i sportskih terena na Babinom Dolu bit će mjesto ugodno za igru. Radovi na izgradnji igrališta privode se kraju, završeni su betonski radovi i popločanje, a u narednom periodu očekuje se isporuka i ugradnja mobilijara i gumenih podloga za bezbjednu igru djece. Pored mobilijara postavljene su parkovske klupe i korpe za otpatke. Riječ je o donaciji domaće kompanije Tibra Pacific iz Kiseljaka Općini Trnovo, a vrijednost projekta prema Ugovoru o donaciji i izvođenju radova iznosi 157.138,70 KM. Izvođač radova je kompanija Four Lines d.o.o. iz Sarajeva.

FIS Evropa kup na Bjelašnici

Na 39. godišnjicu XIV. Zimskih olimpijskih igara i 34. godišnjicu od održavanja posljednjeg Europa kupa na Bjelašnici, najviši ski-centar u BiH vraća na mapu značajnih skijaških takmičarskih destinacija. Bjelašnica će tako biti uz rame s najvećim skijaškim centrima poput Wengena, Kitzbuehela, Chamonixa, St. Moritza, Zauchenseea, Garmischa te drugih takmičarskih destinacija vrhunskog skijanja. „Općina Trnovo će iz budžeta za tekuću godinu izdvojiti iznos od 50.000,00 KM za organizaciju ovog sportskog događaja u saradnji sa Olimpijskim centrom Bjelašnica.

Mislim da svi imamo jedan zajednički cilj, a to je probuditi olimpijski duh naše Bjelašnice. Ovom prilikom želim naglasiti kako ovakvi projekti i takmičenja imaju višestruk sportski značaj, ali i dobrobit za ekonomiju, politiku i turizam. Dajmo sve od sebe za dobru organizaciju i dobrodošlicu, što vidim da prema Operativnom planu za organizaciju Europa kup takmičenja neće izostati.

Drago mi je da je Općina Trnovo dio organizacije ovakvog događaja i radujem se samom takmičenju“, kazao je Ibro Berilo, načelnik Općine Trnovo.

Održano takmičenje

Uz odličnu organizaciju i idealne vremenske uvjete održane su dvije utrke FIS Evropa kupa. Prva utrka vožena je u 9,30 sati u kojoj je trijumfovala Christina Ager s vremenom 1:03.06 ispred Michael Heider (1:03.56), te Nadine Fest (1:03.69), a sve tri takmičarke su iz Austrije. Druga utrka održana je od 12,30 sati, u kojoj je slavila Michelle Niederwieser iz Austrije s vremenom 1:06.87.

Na drugom je završila Nadine Fest, sa samo tri stotinke zaostatka, a na trećem Sandra Absmann s 13 stotinki zaostatka, također Austrijanke.

Predstavnica Bosne i Hercegovine i naša najbolja skijašica Elvedina Muzaferija, koja je nastupila u obje utrke, zauzela je 32. i 40. mjesto.

Na takmičenju je učestvovalo 59 takmičarki iz najvećih svjetskih skijaških sila. Tu su bile predstavnice SAD-a, Kanade, Francuske, Italije, Njemačke, Austrije, Švicarske i Norveške, kao i predstavnica Bosne i Hercegovine.

Organizatori FIS kupa i Sarajevo su položili ispit, uz plan i nadu da se u narednom periodu dobije organizacija najelitnijeg skijaškog takmičenja, utrke FIS Svjetskog kupa.

Sportisti zahvalili načelniku na podršci

Općinskog načelnika Ibru Berila posjetili su Viktor Milić i Jana Đerić, svjetski prvaci u kik-boksu, te predsjednik Kik-boks saveza Republike Srpske Nedžo Bratić, Dragana Vitković generalni sekretar ovoga saveza i trener Milan Vitković.

Tom prilikom uručili su mu zahvalnicu, te se i lično zahvalili na pomoći koju su im Općina Trnovo i načelnik Berilo svesrdno pružili u njihovom putu do trona svjetskih prvaka u kik-boksu. Zahvalnost su izrazili i čelnici Kik-boks Saveza.

Inače, Viktor Milić kik-bokser kluba "Kule" iz Trnova postao je juniorski prvak svijeta na Svjetskom prvenstvu koje je održano u Torinu u oktobru prošle godine. Viktor je u Italiji nastupio u konkurenciji mlađih juniora do 60 kg, u disciplini low kick. Jana Đerić iz Nevesinja se također upisala u mapu prvih u svijetu, u kik-boksu u juniorskoj kategoriji.

Održan turnir sjećanja na Mehmeda (Mešu) Mulaosmanovića

Općina Trnovo bila je sponzor malonogometnog turnira za mlade, održanog u Trnovu u čast čovjeka koji je dao veliki doprinos Općini. Memorijalni turnir Mehmed (Meša) Mulaosmanović okupio je ove subote 12 ekipa. Prvo mjesto osvojila je ekipa Pekare "Zlatno zrno", drugo mjesto zauzela je ekipa kompanije Liten d.o.o., dok je treće ZAMM media Consulting. Nagrade su im uručili organizatori. Malonogometni turnir za mlade, koji sada već postaje tradicija, organizovan je na ideju i inicijativu mlađih momaka iz Trnova, Sedina Mulaosmanovića i Harisa Mulaosmanovića, sina rahmetli Mehmeda. Mehmed (Meša) Mulaosmanović je u periodu od 1990. do 1997. godine obavljao funkciju predsjednika Općine Trnovo, a u vremenu od 1992. do 1996. godine bio je predsjednik ratnog Predsjedništva Općine Trnovo. Pored toga, Meša je bio i organizator otpora, a u poslijeratnim godinama upisao se u vakife džamije Ostojići. "I ove godine nastavljamo tradiciju obilježavanja godišnjice smrti našeg jednog i jedinog Meše. Svojim odnosom prema mlađim ljudima, ovoj općini i državi, zasluzio je da ga se sjećamo i mlađim naraštajima prenosimo njegovu hrabrost i gordost", istakli su ispred organizacionog odbora. Zahvalnost je izrazio i Stručni saradnik za sport i kulturu Općine Trnovo, ističući kako su ovakva događanja sportskog i humanitarnog karaktera prijeku potrebna i da ih Općina Trnovo uvijek maksimalno podržava.

«Mala skupina ljudi uspjela je ovo odlično organizirati. Bilo je prelijepo druženje u toku utakmica i čest mi je i zadovoljstvo što smo dali svoj doprinos da ovaj turnir uspije».

Na Bjelašnici održano državno prvenstvo u slalomu

Državno prvenstvo u slalomu održano je 29.01.2023. godine, na olimpijskoj ljepotici Bjelašnici. Naš najbolji alpski skijaš Emir Lokmić ponovo je postao državni prvak u ovoj disciplini. Drugo mjesto osvojio je Marko Šljivić (BiH), dok je treći bio Anslie Rowen (USA).

U konkurenciji djevojaka pobjednica trke i državna prvakinja postala je Nikolina Dragoljević, druga je bila Iva Nikolić iz Srbije. Vicešampionka BiH je Amber Nikšić.

Dok je samo dan prije na Bjelašnici održana FIS utrka u slalomu – 21. BH Telekom FIS Kup, na kojoj je Lokmić osvojio prvo mjesto, ispred Marka Šljivića i Italijana Denisa Villgrattera.

Kod djevojaka, Nikolina Dragoljević ja završila na drugom mjestu iza IVE Nikolić, dok je Amber Nikšić bila sedma.

KUD "Biseri Bjelašnice" obilježili 18. godina uspješnog rada

KUD "Biseri Bjelašnice" obilježili su 18. godina uspješnog rada, te je tim povodom održana manifestacija pod nazivom "Igom i pjesmom Bjelašničkog kraja". Ovo društvo radi na očuvanju tradicije i to prvenstveno bjelašničkog kraja, a na ovom značajnom jubileu priredili su ugodan program, te su gledaoci mogli uživati u tradicionalnim nošnjama i igrama, koje su izvela četiri folklorne ansambla ovoga KUD-a. Na smotri su učestvovali i gosti KUD "Biseri Bjelašnice" - KUD "Mošćanica" Zenica i KUD "Putovići" Zenica, gdje su prisutnim gledaocima predstavili koreografije koje sa ponosom čuvaju. Smotru je svečano otvorio pomoćnik načelnika Općine Trnovo, Osman Smječanin. Slaveći ovaj jubilej, predsjednik KUD-a Salem Lučkin i Uprava ovoga društva, naglašavaju da se uz marljiv rad i trud mogu postići veliki rezultati, što dokazuju brojni uspješni nastupi širom svijeta, kao i jubilej koji se upravo obilježio. Na svečanosti su dodjeljene Zahvalnice onima koji podupiru i pomažu rad ovoga društva, među kojima je i Općina Trnovo i Općinski načelnik Ibro Berilo. Zahvalnice u ime Općine i načelnika preuzeo je pomoćnik načelnika Osman Smječanin koji je istakao da - "KUD "Biseri Bjelašnice" u najljepšem svjetlu promovišu Općinu Trnovo i njene historijske i turističke potencijale". Iz ovoga KUD-a su iskazali zahvalnost svima onima koji su dali doprinos u njihovom razvoju i radu, između ostalih zahvalili su se i Općini Trnovo, kao i Općinskom načelniku Ibru Berilu.

Održan Ski kup "Srebrena lisica"

U subotu, 04.02.2023. godine proglašeni su pobjednici SKI Kupa "Srebrena lisica", koji je u kalendaru takmičenja Ski saveza BiH, a organizuje ga Ski klub "Bjelašnica". Kup "Srebrena lisica" već petnaest godina svojom tradicijom značajno doprinosi promociji alpskog skijanja u BiH, kako i promociji Bjelašnice kao ski centra i atraktivne turističke destinacije.

Takmičenje je održano u petak i subotu, 3. i 4. februara, 2023. godine, takmičilo se u disciplinama veleslalom i slalom, a kategorije takmičara su djevojčice i dječaci u dobi od šest do šesnaest godina.

Revjalna trka "Veseli veleslalom" je održana u petak, 03.02.2023. godine u 19,00 sati, koja se održava već drugu godinu za redom kao revjalna utrka paralelnog veleslaloma za roditelje i djecu.

Održano prvo takmičenje u turnom skijanju u BiH

Prvo takmičenje u turnom skijanju u BiH u organizaciji EUFOR-a, Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Saveza gorskih službi spašavanja održano je u petak, 03.02.2023. godine na Bjelašnici. Znak za početak utrke u kojoj je učestvovalo 80 takmičara dao je komandant austrijskog kontingenta EUFOR-a brigadir Peter Nagelstrasser, saopćeno je iz EUFOR-a.

Takmičenje je održano pod nazivom „Runolist“, po cvijetu koji je simbol alpskih sportova i planinskih jedinica Austrijske vojske, kao i gorskih timova spašavanja. Takmičenje je održano u četiri različite kategorije. Od takmičara se tražilo da savladaju "Tehnički put", na kojem su penjući se stazom od 4,61 km napravili uspon od 590 metara od Babinog dola do međustanice.

Učestvovalo je 85 takmičara iz Bosne i Hercegovine, Slovenije, Njemačke, Austrije, Velike Britanije, SAD, Italije, Slovačke, Hrvatske i Francuske.

Turno skijanje uključuje penjanje i spuštanje skijama sa planina i planinskih obronaka. Protivklizne navlake za skije, specijalni vezovi, lagane skije i čizme omogućavaju uspon na snijegom pokrivenе vrhove.

Održane 6. sportske "Veteranske igre"

U organizaciji JOB-a "Unije Veterana" Kantona Sarajevo, 24.09.2022. godine, održane su 6. "Veteranske sportske igre" boraca. Uz podršku Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo igre su održane u Sportsko-rekreativnom centru Gabeljić u Vogošći. Na igrama su se takmičile ekipe veterana svih Općina Kantona Sarajevo, a igrao se fudbal, stoni tenis, šah i pikado. Pripeđeno je cjelokupno druženje kroz sportska takmičenja. Prisutnima se obratio predsjednik JOB-a "Unija Veterana" Kantona Sarajevo Ismet Imamović-Beli i ministar za boračka pitanja KS Omer Osmanović.

U ovim sportskim igrama učestvovali su i ekipe veterana iz Trnova, te su tim povodom dobili Zahvalnicu za samo učešće u ovim igrama. Takmičari JOB-a "Unije veterana" Općine Trnovo, na igrama su osvojili treće mjesto u stonom tenisu i treće mjesto u malom nogometu.

Na Bjelašnici održan 13. rehabilitacioni kamp za mališane koji su pobijedili bolest

Podrška mališanima oboljelim od raka ključna je tokom intezivnog liječenja, ali je neophodna i nakon njega. U julu mjesecu 2022. godine održan je rehabilitacioni kamp na našoj predivnoj planini Bjelašnici za mališane koji su pobijedili bolest.

Kamp je organizovalo Udruženje Srce za djecu oboljelu od raka u FBiH, a trajao je pet dana uz brojne radionice koje su imale cilj osnaživanje, razne aktivnosti, osmijeh i radost. Oko 200 učesnika, oko 90 djece, oko 60 roditelja, 20 mladica, tim sportskih animatora, kreativaca, gostiju i Srce tim ispisali su najljepše priče. Veliku radost i uzbuđenje izazvao je dolazak najboljeg atletičara BiH, našeg olimpijca Amela Tuke i njegovog trenera Giannija, koji su bili gosti kampa. Ciljevi ovoga kampa bili su, između ostalih, jačanje imuniteta otpornosti i fizičke izdržljivosti djece, psihosocijalno jačanje i jačanje samopouzdanja.

Održan 19. košarkaški kamp na Bjelašnici

U kompleksu "Škole u prirodi" u Šabićima u junu mjesecu 2022. godine, održan je 19. po redu ljetni košarkaški kamp Sarajevo basket meeting u organizaciji KK Realway Sarajevo. Kamp je na samom početku okupio ugledne goste i krenuo je u dobroj atmosferi. Više od 270 dječaka i djevojčica iz cijele Bosne i Hercegovine uživalo je u predivnom ambijentu sportskog kompleksa na Olimpijskoj Bjelašnici. "Najveći košarkaški kamp u našoj zemlji i sa najdužom tradicijom postao je prepoznatljiv brend za mlade košarkaše željne sportskog usavršavanja ali i socijalizacije", naveli su iz KK Realway.

Obilježavanje značajnih datuma

Obilježavanje značajnih datuma i događaja

Po kalendaru obilježavanja značajnih događaja i datuma, Općina Trnovo je u proteklom periodu obilježila sljedeće događaje i godišnjice:

- 04.03.2022. godine – obilježen dan nezavisnosti BiH i Dan prvog otpora agresiji na BiH u Trnovu, na Velikom polju-Igman. Održano predavanje na temu – dešavanja '92, u restoranu "Han".
  - 12.03.2022. godine – predstavnici Općine Trnovo odali počast i položili cvijeće na spomen-obilježju Ilijadža, prisustvovali svečanoj sjednici OV Ilijadža.
  - 17.03.2022. godine - obilježena godišnjica smrti komadanta Selima Hamzića na mezarju kod Ali-pašine džamije;
  - 17.03.2022. godine - obilježen Dan Općine Trnovo, polaganjem cvijeća na spomen-obilježjima, svečana sjednica Općinskog vijeća, dodjela priznanja i plaketa;
  - 03.05.2022. godine - obilježen Dan šehida na šehidskom mezarju Veliko polje- Igman;
  - 22.05.2022. godine - obilježeni "Dani otpora u MZ Delijaš" na spomen-obilježju u Delijašu;
  - 12.06.2022. godine obilježen "Dan Odreda Bjelašnica" na spomen-obilježju u Šabićima;
  - 16.06.2022. godine obilježena 30. godišnjica pogibje Keme Mehanića na spomen-obilježju Dujmovska brda;
  - 27.06.2022. godine obilježena 30. godišnjica zločina u Kalinoviku na mjestima nekadašnjih logora u ovoj Općini;
  - 03.07.2022. godine obilježena 30. godišnjica oslobođanja platoa Straišta, Prečkog polja i Presjenice, kod spomen-obilježja u Dejčićkim barama;
  - 17.07.2022. godine obilježena 27. godišnjica zločina u Godinjskim Barama, na mjestu brutalnog ubistva šestorice Bošnjaka iz Srebrenice;
  - 28.07.2022. godine obilježena 29. godišnjica pogibije Emira Bogunića Čarlija
  - 29.07.2022. godine obilježena 30. godišnjica "Bitke za Trnovo", na centralnom spomen-obilježju u Trnovu;
  - 05.08.2022. godine održan centralni dio tradicionalne manifestacije "Odbrana BiH-Igman 2022", na Igmanu;
  - 23.09.2022. godine obilježena 31. godišnjica mobilizacije aktivnog i rezervnog sastava policije – Dan policije SJB Trnovo, na centralnom spomen-obilježju u Trnovu;
  - 06.10.2022. godine obilježena 28. godišnjica diverzantske akcije Čakle, pogibja Mirsada Mehanića i Dan diverzanata, na spomen-obilježju Igman i na platou Čakle-Proskok;
  - 10.10.2022. godine obilježena 27. godišnjica pogibije komadanta Zaima Imamovića na spomen-obilježju Dujmovska brda;
  - 14.10.2022. godine obilježeni "Dani otpora Kijeva", na šehidskom mezarju u Kijevu;
  - 19.10.2022. godine obilježena 19. godišnjica prvog predsjednika Republike BiH, na mezarju na Kovačima;
  - 15.11.2022. godine obilježen "Dan veterana" i 30. godišnjica JOB "Unija veterana";
  - 24.11.2022. godine upriličena svečana Akademija povodom Dana državnosti Bosne i Hercegovine. Prije same Akademije odata počast i položeno cvijeće na centralno spomen-obilježje kod zgrade Općine Trnovo;
  - 25.11.2022. godine obilježen Dan državnosti Bosne i Hercegovine, na Šehidskom mezarju Kovači i mezarju prvog predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića;
  - 05.02.2023. godine obilježena 29. godišnjica masakra na Markalama i Dan sjećanja na sve ubijene i ranjene građane u agresiji u periodu 1992-1995. godine;
- Počast poginulim i umrlim braniteljima iz proteklog rata odata je učenjem Jasina, polaganjem cvijeća, prigodnim obraćanjima i historijskim časom, uz poruke da se sjećamo naših zasluznih sugrađana i njegujemo kulturu sjećanja.
- Nosioci obilježavanja su boračka udruženja Općine, a finansijska sredstva za aktivnosti obilježavanja obezbjeđuje Općina Trnovo, kao i Ministarstvo za boračka pitanja Kantona Sarajevo.

Općinsko vijeće

Općinski načelnik i vijećnici obišli gradilišta projekta čija je realizacija u toku

U organizaciji Općinskog načelnika upriličena je prezentacija projekata čija je realizacija u toku, kao i projekata koje Općina Trnovo planira raditi u narednom periodu. U sklopu prezentacije realizovan je i obilazak tri projekta čija je izgradnja u toku ili u završnoj fazi. Cilj je bio da se Općinski vijećnici upoznaju sa tokom projekata, te u kojoj fazi je njihova izgradnja, kao i da dobiju mogućnost da na licu mjesta upute pitanja i daju primjedbe, ali i da daju sugestije po viđenju samih gradilišta. Na Babinom Dolu vijećnici su obišli gradilište "Poslovno sportski centar Trnovo", gdje su se mogli uvjeriti da u odnosu na posljednju njihovu posjetu, radovi uveliko napreduju. Dosta je urađeno na Sportskoj dvorani, tj. Relax centru, kao i na administrativno-poslovnoj zgradi, gdje se uveliko izvode unutrašnji radovi. Zaista smo pozitivno iznenađeni napretkom i urađenim, ovo sada zaista pokazuje obrise kako će ovaj kompleks izgledati i moram reći da možda tek postajemo svjesni koliko će nam on značiti i donijeti benefita – navela je predsjedavajuća Općinskog vijeća Amina Dedić. Naredna lokacija projekta koju su obišli načelnik i vijećnici, bila je Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda na Bjelašnici po najnovijoj tehnologiji, koji se prvi put izvodi u BiH. Nakon toga vijećnici su se uputili prema Štinom dolu kako bi obišli "Kuću spasa", čija je izgradnja završena.

- Ovo je predivan krajolik i zaista dobra ideja da se obnovi "Kuća spasa", treba pozvati ljude da posjete ovo mjesto i vjerovatno će mu su onda uvijek vraćati. Nadam se da će ovo doprinijeti razvoju turizma naše općine – rekla nam je vijećnica Amina Bunar.

Budžet Općine Trnovo

Na dnevnom redu 14.redovne sjednice je bila Odluka o izmjenama i dopunama Budžeta Općine Trnovo za 2022. godinu i prijedlog Budžeta Općine Trnovo za 2023. godinu kao i Odluka o izvršavanju Budžeta Općine Trnovo za 2023. godinu. Istimemo prihodi i primici u Budžetu iznose 21.348.118,30 KM, sredstva su raspoređena na rashode i izdatke u iznosu od 21.248.118,30 KM i Budžetsku rezervu u iznosu od 100.000,00 KM. Prijedlog je usvojen s 12 glasova ZA, 1 glas SUZDRŽAN. Od ukupnog planiranog Budžeta na kapitalne projekte i izdatke, kao i transfere javnim preduzećima čiji je osnivač Općina Trnovo će se putem programa naplate i usmjeravanja sredstava naknade za pogodnost građevinskog zemljišta (rente) i naknade od uređenja na području općine Trnovo za 2023. godinu uložiti sredstva u ukupnom iznosu od 16.199.618,30 KM. Pomenuta sredstva su u program raspoređena po projektima koje je Općina započela u prethodnom periodu, a čiju realizaciju planira nastaviti u narednoj godini. Pored započetih u planu su i drugi kapitalni projekti za koje Općina tek treba da provede tenderske procedure i sklopi Ugovore sa izvođačima.

- Važno je istaći da je Budžet Općine Trnovo kapitalni, što je odmah jasno vidljivo, jer čak 76% Budžeta planirano je utrošiti na kapitalne projekte. Nastavljamo s velikim projektima Općine.

Općina Trnovo jedna je od rijetkih koja posebnu pažnju posvećuje razvoju socijalne politike kroz jednokratne pomoći socijalno ugroženim, bolesnim stanovnicima općine, zatim jednokratna pomoći novovjenčanim parovima, porodicama sa novorođenom bebot i slično. Zatim vodi brigu o mladima, kroz fond za mlade, stipendiranja i pomoći za obrazovanje, prekvalifikaciju i slično, te pruža podršku funkcionisanju humanitarnih organizacija i boračkih udruženja na području naše lokalne zajednice", kazala je pomoćnica Općinskog načelnika Zineta Hadžić osvrnuvši se na Budžet za 2023. godinu.

Održane javne rasprave

Nakon što je Općinsko vijeće na protekloj 13-toj sjednici usvojilo Nacrt budžeta Općine Trnovo za 2023. godinu održane su javne rasprave u sve četiri mjesne zajednice. Prva je održana u Trnovu, 23.11.2022. godine, zatim slijedećeg dana u Delijašima, a onda u mjesnoj zajednici Dejčići u srijedu, 30.11.2022. godine, te je zaključeno sa Šabićima 01.12.2022. godine.

Javnoj raspravi su prisustvovali svi zainteresovani pravni subjekti i građani koji žele biti upoznati sa Budžetom lokalne zajednice u kojoj žive i djeluju. Svi su pozvani da dostave prijedloge, primjedbe i sugestije u za to predviđenom roku, do 10.12.2021. godine.

Prilikom održavanja javnih rasprava građanima je pomoćnica Općinskog načelnika, Zineta Hadžić ukratko predstavila Budžet Općine u nacrtu, zatim se uvaženom skupu građana obratio pomoćnik načelnika za urbanizam Osman Smječanin koji je više govorio o projektima i investicijama Općine, kako onim čija je realizacija u toku tako i onim planiranim. Cilj javnih rasprava jeste da građani dobiju odgovore na njihova pitanja i eventualne nejasnoće budu razjašnjene.

U mjesnoj zajednici Trnovo neki od prijedloga savjeta građana koje ćemo izdvojiti odnose se na proširenje ulične javne rasvjete u naseljima, kao i izgradnja javne rasvjete na sportskom igralištu u Trnovu, zatim uređenje izvorišta, te nastavak asfaltiranja i sanacija lokalnih puteva u naseljima mjesne zajednice Trnovo, te sanacija postojećih oštećenih kanalizacija nakon poplava.

U mjesnoj zajednici Delijaš prvi prijedlog je nastavak rekonstrukcije i sanacije magistralnog puta i mostova Garež-Deliaš, zatim asfaltiranje lokalnih puteva uz učešće građana, uređenje korita Crne rijeke kroz Pomenoviće, te proširenje javne rasvjete u naseljima i sanacija oštećenih stubova.

U mjesnoj zajednici Dejčići izdvojili su dva ključna problema, jedan je asfaliranje prilaza do Osnovne škole i Doma kulture u Dejčićima, drugi je uređenje korita rijeke kako bi se spriječila ugroženost od poplava, te kao problem navode još i uništavanje lokalnih puteva u naseljima od strane privatnih prevoznika koji izvoze šumu, tačnije lokalnim cestama voze vozila nedozvoljene opterećenosti. Općinski načelnik je ovom prilikom istakao kako su građani dosta realni sa zahtjevima u ovoj mjesnoj zajednici, svjesni da ne mogu svi zahtjevi biti realizovani kroz planirani Budžet, te je ovom prilikom pohvalio poslovanje JKP Trnovo i rad direktora pomenutog preduzeća.

Posljednja javna rasprava na Nacrt Budžeta održana je u mjesnoj zajednici Šabići uz prisustvo velikog broja mještana ali i Općinskih vijećnika. Građani su postavili pitanja vezano za nastavak regionalnog puta Babin Do-Šabići- Sinanovići, dionica Bijele vode –Šabići, na šta je odgovorio Općinski načelnik naglasivši da se ovaj značajni projekat nastavlja i u slijedećoj godini. Slijedeće upućeno pitanje bilo je vezano za sanaciju lokalnih puteva za koje su građani obezbijedili dio sredstava, na šta je načelnik obrazložio da će uskoro, nakon odabira novog izvođača radova krenuti sa realizacijom asfaltiranja lokalnih puteva u naseljima uz učešće građana. Neki od zahtjeva ove mjesne zajednice još je i uređenje korita rijeke Rakitnice.

Zadovoljstvo mi je poslušati konstruktivne, dobre prijedloge i razmijeniti mišljenja sa građanima, na

koje se u krajnjoj liniji ovaj Budžet i odnosi. Budžet Općine Trnovo u nacrtu je usvojen u iznosu od 17.732.109,00 KM od čega opći dio Budžeta iznosi 5.134.500,00 KM, dok je za kapitalne projekte planirano investirati 12.597.609,00KM, siguran sam da će biti i usvojen na narednoj sjednici Općinskog vijeća. Ono što nosi ovaj Budžet je već većinom poznato našim građanima i javnosti, to su naši započeti projekti, kao i nekoliko novih projekata koji će biti započeti naredne godine. Vrlo sam optimističan kada je u pitanju Budžet i njegova implementacija u idućoj godini, istakao je Općinski načelnik nakon održanih javnih rasprava u svim mjesnim zajednicama.

Svečana sjednica Općinskog vijeća u povodu Dana nezavisnosti

Polaganjem cvijeća i odavanjem počasti na centralnom spomen obilježju kod zgrade Općine, obilježeni su Dan nezavisnosti BiH i Prvog organizovanog otpora agresiji na BiH – u Trnovu, poznat još kao Barikade. Cvijeće su položili i odali počast delegacije – Općine Trnovo, delegacija ispred Općinskog vijeća, zatim ispred Koordinacije boračkih udruženja Općine Trnovo, Veterani policije i delegacija ispred Općinske organizacije SDA Trnovo.

Tom prigodom, održana je i Svečana sjednica Općinskog vijeća Trnovo u sali Općine. Prisutnima su se obratili načelnik Općine Trnovo Ibro Berilo i Edhem Godinjak, a predavanje o Danu nezavisnosti Bosne i Hercegovine održao je profesor Admir Mulaosmanović. Učešće u programu uzeli su i učenici OŠ "Zaim Kolar" iz Dejčića, prigodnim recitalom. Obilježavanje su organizovali Općina Trnovo i UB "Patriotska liga" Općine Trnovo, uz prisustvo brojnih zvaničnika svih nivoa vlasti, predstavnika boračkih udruženja, porodica šehida, veterana rata, predstavnika privrednih subjekata i učenika O.Š "Zaim Kolar" Dejčići, te brojni građani. Poruka današnjeg obilježavanja je da trebamo biti ponosni na sve one koji su odbranili nezavisnost Bosne i Hercegovine, a događaje iz tog perioda prenositi mладима kako bi i oni nastavili njegovati kulturu sjećanja na ta vremena.

Posjeta Općinskom načelniku

Općinski načelnik u svom kabinetu primio je u posjetu glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice dr. Abdulgafara ef. Velića, sastanku su prisustvovali i predsjednik Izvršnog odbora Jusuf Zahragić i saradnici glavnog imama. Razgovarali su o saradnji na unaprijeđenju i zaštiti vakufske imovine koja se nalazi na području Općine Trnovo. Ovom prilikom Općinski načelnik uručio je Zahvalnicu za reisu-l-ulemu Husein ef. Kavazovića, te svim prisutnim gostima poklonio Monografiju Općine s posvetom, istaknuvši kako je Monografija knjiga nastala iz potrebe predstavljanja i očuvanja prirodnog, kulturnog i historijskog bogatstva općine Trnovo, ponosan na Trnovo pozvao da uskoro ponovno upriliče posjetu općini uz obilazak naših projekata. Sarajevski muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini dr. Nedžad Grabus obraćajući se, zahvalio se načelniku na dosadašnjoj dobroj saradnji i zaželio je puno sreće u radu i napretku Općine Trnovo.

Delegacija Opštine Čajetina bila je u dvodnevnoj posjeti našoj općini

Općinski načelnik Ibro Berilo je u novembru mjesecu 2022. godine, zajedno sa predsjedavajućom Općinskog vijeća upriličio je doček za goste iz Opštine Čajetina i poželio dobrodošlicu. Delegacija je najprije obišla gradilišta i projekte Općine Trnovo. Goste je posebno dojmio projekat Poslovno-sportskog centra, vrijedan oko 20 miliona konvertibilnih maraka.

O samom projektu, pokretanju ove ideje i izgradnji centra govorio je Općinski načelnik koji je upoznao svoje goste da je ovo kompleks smješten na površini od 11,21 hektara, na nadmorskoj visini od oko 1300 metara, u neposrednoj blizini centra sportsko-rekreativne zone planine Bjelašnica. U ovoj fazi projekta Općina je usredotočena na izgradnju objekata koji su u direktnom finansiranju Općine, a to je dvorana, relax centar i administrativni objekat Općine Trnovo, istakao je Općinski načelnik. Na čelu Opštinske delegacije iz susjedne zemlje Srbije, predsjednik Opštine Čajetina Milan Stamatović je nakon ove posjete kazao da je zadovoljan posjetom Općini Trnovo, gdje su razmijenjena dobra iskustva sa domaćinima.

– Ovaj centar je jedan od dobrih primjera kako se na kvalitetan način upravlja prostorom. Projekat koji smo danas vidjeli zaslужuje posebnu pažnju i svaku pohvalu, tim prije što taj javni prostor daje jednu veliku mogućnost građanima, a posebno djeci i sportašima da uživaju u ovako dobrom ambijentu.

Preuzeli smo obavezu da naše dvije općine uspostave bližu saradnju, s ciljem preuzimanja dobrih rješenja od drugih lokalnih zajednica, istakao je Općinski načelnik Ibro Berilo. Podsjećamo delegaciju Općine Trnovo posjetila je opština Čajetina, i njihov zimski centar Zlatibor 2017. godine.

Radne posjete

Projekat izgradnje posebnog objekta PS Trnovo

Ministar unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo Admir Katica sa svojim saradnicima posjetio je Policijsku stanicu Trnovo. Nakon obilaska prostorija zgrade, održan je sastanak s načelnikom Općine Trnovo Ibjrom Berilom i komandirom Policijske stanice Trnovo Ademom Lilićem.

Na sastanku je usaglašena mogućnost izgradnje posebnog objekta policijske stanice u neposrednoj blizini Općine Trnovo, čime bi se dugoročno osigurao prostor neophodan za rad policije na području ove općine.

Unaprijeđenje zdravstva i zdravstvenih usluga na općini

Općinu Trnovo posjetio je ministar zdravstva Kantona Sarajevo, Haris Vranić, gdje se sastao s Općinskim načelnikom Ibjrom Berilom. Sastanku je prisustvovala i direktorka JU Apoteke Sarajevo, Zenaida Hasić i predsjednik Upravnog odbora Doma zdravlja Kantona Sarajevo Ademir Spahić.

Prilikom posjete obišli su Dom zdravlja u Trnovu i Dejcicima, gdje su obavili razgovor sa direktoricom Doma zdravlja Trnovo, dr. Razijom Ramusović, gdje je najviše bilo govora o vraćanju osnovne laboratorije sa odgovarajućim kadrom u domu zdravlja Trnovo.

Ministar Vranić je ovom prilikom izjavio da Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo nastavlja sa naporima da se potpuno unaprijedi zdravstvo u Kantonu Sarajevo, te da je zdravlje naših građana u svim općinama na prvom

mjestu. Dodao je kako Ministarstvo zdravstva svojom strategijom osnažuje patronažne-palijativne službe Doma zdravlja jer se želi omogućiti da građanin koji je spriječen da dođe u dom zdravlja, dobije uslugu u svom domu, te će se obezbjediti prijevoz koji će biti dostupan pacijentima, sa kapacitetima za uvezivanje sa sistemom za pristup kartonu pacijenta.

Na istom sastanku razgovaralo se i o formiranju poslovne jedinice Javne ustanove Apoteke Sarajevo, kao i o mogućnostima postavljanja rendgen aparata na ski centrima tokom skijaške sezone.

Prilikom posjete obišli su i gradilište Poslovno-sportskog centra na Bjelašnici, čiju izgradnju finansira Općina Trnovo.

“Na kafi sa načelnikom”

Općinski načelnik, Ibro Berilo posjetio je Presjenicu, kako bi se upoznao sa trenutnim stanjem u ovom Trnovskom naselju. Obilaskom i u razgovoru sa lokalnim stanovnicima detektovano je koji infrastrukturni radovi su prioritet, kako bi život u ovom selu bio funkcionalniji i ugodniji.

Ono što je trenutno najvažnije za stanovnike Presjenice jeste rješiti problem vodosnadbijevanja;

- mještanin Presjenice kaže da je često slabiji pritisak vode, a nekad smo i potpuno bez vode, zbog bezobraznog i nehumanog ponašanja pojedinaca koji pune bazene ili zalijevaju bašte, nadam se da se ovakvo nesto može rješiti jer samo očekujući savjesno ponašanje tih istih pojedinaca ne vjerujem da će biti bolje, istakao je. Na kafi sa načelnikom mještani su iznijeli još neke probleme, a između ostalog to je asfaltiranje lokalnog puta, prvenstveno na jednom djelu gdje imaju problem zbog oborinskih voda, zatim obnova postojećeg drvenog mosta u naselju, problem također imaju i sa odvozom smeća.

Načelnik je najavio da će nastojati da u što kraćem periodu rješi probleme lokalnog stanovništa Presjenice, istakavši da će lakše rješiti ove za koje je Općina direktno nadležna, ali svakako će nastojati uticati na rješavanje i ovih drugih.

Ovakvim aktivnostima Općina Trnovo, kao lokalna zajednica se želi pozicionirati na visok nivo kao lokalna zajednica koja brine o svojim građanima. Pored osvrta na samu ideju posjete, a glavna je rješiti probleme građana, koja je i povod za ovo druženje, bilo je govora o dobrim idejama i planovima za naredni period.

Općina Trnovo finansira gradnju spomenika Zaimu Imamoviću u Goraždu

Općinski načelnik Ibro Berilo i gradonačelnik Goražda Ernest Imamović, u februaru protekle godine potpisali su sporazum o izgradnji spomen obilježja legendarnom komandantu Zaimu Imamoviću u gradu na Drini. Općina Trnovo prepoznala je značaj izgradnje ovog spomen obilježja, te će u ove svrhe izdvojiti 90.000 KM, što je većina sredstava potrebnih za realizaciju projekta, a gradnja spomenika planirana je u centru grada, u ulici koja nosi ime legendarnog komandanta.

- Kao načelnik Trnova uvijek sam osjećao neku odgovornost ne prema Goraždu, već prije svega prema Zaimu Imamoviću, čovjeku koji je dobar dio svog života odnosno rata 1992 – 1995. proveo u Općini Trnovo na čijoj teritoriji je i poginuo. Osjećam odgovornost ja kao načelnik ali i svi borci Prve bošnjačke brigade, prema tom čovjeku jer znamo kako se sve dešavalo i da je rahmetli Zaim poginuo pored našeg našeg komandanta, jer su bili metar jedan od drugog, jedan je ranjen drugi je poginuo - kazao je načelnik Ibro Berilo.

Naglasio je da je Općina Trnovo projekat izgradnje spomenika spremna potpuno finansirati, ukoliko se ukaže potreba. Napomenuo je da svake godine iz budžeta Općina Trnovo izdvaja 500.000 KM pomoći drugima jer, kako je kazao, spada u red razvijenih općina, te smo iz budžeta za ovu namjenu a prem apotpisanim sporazumu izdvojili sredstva u iznosu od 90.000,00 KM. Gradonačelnik Goražda Ernest Imamović uz zahvalnost Općini Trnovo koja je prepoznala značaj ovog projekta, najavio je da će on uskoro biti prezentovan javnosti.

U razgovoru načelnika Berila sa premijerkom BPK Goražde Aidom Obuća otvorena je i mogućnost za nove zajedničke projekte. Sastancima u gradskoj upravi i BPK Goražde prisustvovao je i vršilac dužnosti federalnog ministra za boračka pitanja Mirza Terzo koji je tom prilikom potvrdio dobru saradnju sa lokalnim vlastima i najavio da će se nastaviti podrška programima obilježavanja značajnih datuma na ovim prostorima.

Radne posjete

Upriličena edukacija na temu "Plastenička proizvodnja"

Za odabrane korisnike plastenika po Javnom pozivu, održana je edukacija na temu plasteničke proizvodnje. Neki od korisnika se tek sada susreću sa ovom vrstom proizvodnje, tako da im je održana edukacija omogućila osnovno znanje za upotrebu plastenika. Pored toga pružila im je uslove za moguće samozapošljavanje njihovih članova porodice. Na osnovu svega ovoga će moći ostvariti prihode i obezbijediti egzistenciju za svoju porodicu. Edukacija je korisnicima dala upute o pripremi plastenika, o načinu njegovog korištenja, tretiraju zemljišta prije sadnje, sadnom materijalu i drugom. Cilj edukacije je da se korisnici plastenika upute i nauče kako na pravi način koristi isti, kako bi se povećao prinos plasteničke proizvodnje. Navedeno je ovom prilikom, da će korisnici dobiti i hibridna sjemena paprike, paradajza i patlidžana. - Na predavanjima sam dobila puno dobrih i korisnih informacija, jer prvi put krećem sa ovom poljoprivrednom proizvodnjom. Inače, poljoprivreda je za mene i moju porodicu izvor egzistencije i jako sam zadovoljna da sam uspjela da dođem do ovoga projekta i da dobijem plastenik, kaže jedna od dobitnica plastenika. Edukaciju su održali sufinansijeri projekta dodjele plastenika Muslim Aid Association, a prisutnima se obratila i direktorica ove organizacije Edina Šehić-Saliji. Projekat se realizovao putem općinske Službe za privredu i finansije.

Radni sastanak načelnika Kantona Sarajevo

Jučer je održan sastanak Općinskih načelnika Kantona Sarajevo na inicijativu načelnika Općine Trnovo, Ibre Berila. Sastanku održanom u Javorovom dolu na Bjelašnici prisustvovali su načelnik Općine Ilijaš, Akif Fazlić, Općine Ilidža, Nermin Muzur, Općine Stari Grad, Ibrahim Hadžibajrić, Općine Novo Sarajevo, Hasan Tanović, te novoizabrani načelnik Općine Vogoščča, Migdad Hasanović.

Tema razgovora bila je dosadašnja suradnja lokalnih zajednica Kantona Sarajevo, kao i njeno unapređenje. Odavno ističu potrebu uvođenja izmjena Zakona o lokalnoj samoupravi što bi u mnogome olakšalo i pojednostavilo rad općina, te bi iniciralo izmjenu zakona o pripadnosti javnih prlhoda u korist lokalnih zajednica. Dalje se razgovaralo o donošenju prostorno planske dokumentacije, te o proceduralnim problemima prilikom donošenja iste. Jedna od tema razgovora je bila nametanje eksterne revizije donošenjem novog zakona o računovodstvu i reviziji, koji predstavlja još jedan teret na budžete lokalnih zajednica. Prilikom jučerašnjeg radnog sastanka je istaknuto i kako je jedan od većih problema svih lokalnih zajednica provedba zakona o javnim nabavkama, njegove složene procedure što u konačnici usporava provedbe budžeta i poštivanje rokova realizacije sporazuma sa višim nivoima vlasti.

Dakle, na sastanku su razmatrani zajednički problemi, čija bi rješenja doprinijela dobrobiti građana ovih općina, ali i cijelog Kantona Sarajevo.

Općine Kantona imaju odličnu saradnju uprkos činjenici da ih vode načelnici iz različitih političkih partija. Interes građana stavljen je ispred interesa politike, a rezultat toga su zajedničke aktivnosti na boljem povezivanju.

Završna radionica

U prostorijama Informativno-edukacionog centra na Bijambarama, 18. maja je održana završna radionica Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja, a u sklopu međunarodnog projekta „Sustainable management and tourist promotion of natural and archaeological heritage in the Adriatic Caves PLUS – Adriatic Caves PLUS“. Radionici su prisustvovali i predstavnici Općine Trnovo, zatim predstavnici Fonda za zaštitu okoliša FBiH, Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Općine Ilijaš, Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu te brojnih drugih institucija i nevladinih organizacija.

Glavni cilj projekta je uspostava i promocija prirodne i arheološke baštine u pećinama ADRIONA kao cjelogodišnjeg turističkog proizvoda. Projekat je usmjeren na održivi razvoj pećina koje su pristupačne što podrazumijeva ekoturizam, uspostavu mreže turističkih pećina, kao i očuvanje kraških područja i ostalih pećina koje nisu otvorene za javnost, a označene su su kao NATURA2000 stanište 8310 (92/43/EEC directive).

Projekat se bavi problematikom upravljanja turističkim posjetama kako bi se izbjegao negativan uticaj na zaštićena staništa i vrste, uključujući aktivnosti za procjenu uticaja turista i nosivi kapacitet pećina.

Tokom događaja prisutnim su se obratili načelnik Općine Ilijaš, direktor Kantonalne ustanove za zaštićena prirodna područja Asad Jelešković, te pomoćnik ministra komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS Adnan Medić, koji je istakao kako mu je draga da su tu danas predstavnici općine Trnovo spomenuvši dvije pećine na području naše općine koje trebaju da se stave u funkciju razvoja turizma i učine dostupnim građanima Kantona Sarajevo, u pitanju je pećina Klokočevica i pećina koja se nalazi na izvoru Željeznice. U nastavku, upriličena je prezentacija svih aktivnosti projekta ADRIATIC CAVES PLUS, 3D reprodukcija pećine Gotta Nera kao i predavanje o temi Krš i pećine Bosne i Hercegovine-valorizacija i zaštita.

Pored promocije prirodnog i arheološkog nasljeđa u pećinama ADRION regije kao turističkog proizvoda, fokus na radionici bio je na razmjeni iskustava i znanja o održivom razvoju pećina kroz unapređivanje speleoturizma i uspostavljanje mreže turističkih pećina.

Općina Trnovo održala prvu lokalnu dijalošku platformu

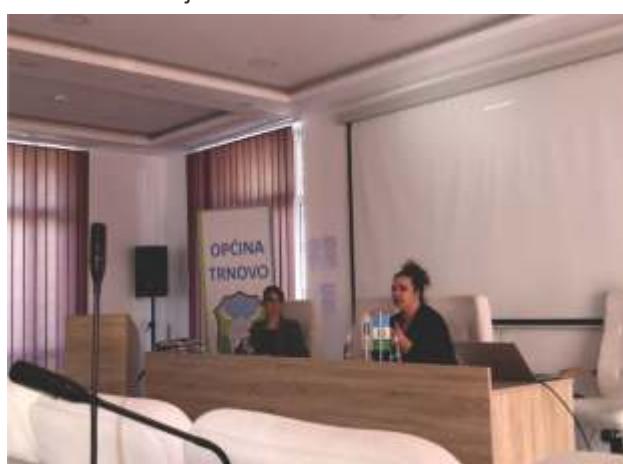
Nakon što su predstavnici općine Trnovo prisustvovali treningu projekta MAKERS – LDP (lokalna dijaloška platforma), održanom na Igmanu u oktobru mjesecu, a koji provodi i finansira UNDP, održan je i prvi sastanak lokalne dijaloške platforme.

- Drago nam je da je od sada Općina Trnovo dio lokalne dijaloške platforme, i predstavljat će mehanizam za pružanje prilike za interakciju između građana i donosioca odluka putem dijaloga, omogućujući civilnom društvu, građanima i vladinim partnerima da zajednički identifikuju, promovišu i provode aktivnosti izgradnje povjerenja i jačanja društvene kohezije”, navela je jedna od predstavnica Općine Trnovo u ovom projektu.

LDP omogućava i prekograničnu saradnju susjednih opština kao i sa drugim nivoima vlasti kako bi se adresirala lokalna, regionalna i druga pitanja. Općine, udruženja, građani i mladi aktivni građani rade zajedno u partnerstvu kako bi na lokalnom nivou preduzeli efikasnu akciju u vezi sa izazovima zajednice.

Općina Trnovo, Općina Trnovo je krajem protekle godine organizirala prvi sastanak Lokalne dijaloške platforme. Na sastanku su predstavnici udruženja građana, predstavnici sportskih klubova i javnih ustanova koja djeluju na području općine iznijeli probleme naše lokalne zajednice i njihovog djelovanja, te je dogovoren da je iste probleme moguće uspješno riješiti uz pomoć praksi drugih lokalnih zajednica koje su također učesnice platforme. Cilj je kroz platformu bazirati se na dobivanje smjernica i realizaciju projekata koji imaju širi društveni značaj i svrhu, a samim tim i poboljšavaju razvoj općine Trnovo.

Sastanak Lokalne dijaloške platforme Općine Trnovo predstavlja prvi korak, odnosno ideju za realizaciju projekata koji imaju sveopću društvenu korist.

Radne posjete

U Federalnom ministarstvu prostornog uređenja načelnik Berilo potpisao ugovor o sufinansiranju projekta sanacije klizišta Makljen na magistralnom putu M.18.1

Federalni ministar prostornog uređenja Josip Martić i predstavnici lokalne vlasti Kantona Sarajevo potpisali su u prostorijama Ministarstva ugovore o sufinansiranju projekata iz ovog Kantona koje je podržalo Federalno ministarstvo prostornog uređenja putem javnog poziva u ukupnom iznosu od 753.235 KM.

Potpisivanjem ovog ugovora obezbeđena su sredstva za sanaciju klizišta Makljen, na magistralnom putu M18.1.

Ministar Martić tom prilikom je istaknuo kako je Federalno ministarstvo prostornog uređenja ove godine podržalo devet projekata iz Kantona Sarajevo sa značajno većim iznosom, nego što je to bio slučaj ranije.

Načelnik općine Trnovo Ibro Berilo je u svoje osobno te u ime Općine izrazio posebnu zahvalnost na dodijeljenim

sredstvima u iznosu od 150.000 KM za sanaciju klizišta Makljen na magistralnom putu M18.1 koja su, kako je naglasio načelnik Berilo, od velikog značaja za lokalnu zajednicu.

Uspješan recertifikacijski audit u Općini Trnovo

Općini Trnovo je zvanično dostavljena ocjena sa nadzornog recertifikacijskog audit-a koja potvrđuje da je ostvarivanje lokalne uprave i samouprave na zavidnoj razini, te da u potpunosti zadovoljava zahtjeve normi, a posebno potrebe krajnjih korisnika. Procjena je da je sistem usklađeni i učinkovito primijenjen.

Certifikacijska kuća Bureau Veritas, 23. marta 2022. godine obavila je nadzorni recertifikacijski audit koji je izvršio auditor certifikacijske kuće Bureau Veritas, Nijaz Alispahić. Audit je proveden u svim općinskim službama kako bi se provjerilo funkcioniranje i unapređivanje sistema kvaliteta ISO 9001:2015, a rezultati su bili izuzetno dobri.

Na Igmanu održan trening koordinatora za saradnju sa projektom MAKERS

Projekat "Aktivizam, angažman i odgovorna rješenja" (MAKERS), koji provodi Razvojni program Ujedinjenih nacija, a podržava Porticus fondacija je na Igmanu, od 18. do 19. oktobra 2022. godine održao trening za koordinatora i zamjenike koordinatora partnerskih jedinica lokalne samouprave (JLS).

Tokom dvodnevnog treninga, učesnici iz partnerskih JLS su predstavili rezultate rada lokalnih dijaloških platformi (LDP), odnosno Forum za građanske inicijative, te usaglasili plan daljnog zajedničkog djelovanja i održivosti, sa fokusom na međuopštinsku saradnju.

Kroz kreativno predstavljanje djelovanja LDP i Forum, prepoznate su pozitivne prakse u partnerskim JLS, kao i izazovi u vođenju LDP i Forum i načini za njihovo prevazilaženje. Na treningu su učešće također uzeli predstavnici pet novoizabranih partnerskih JLS, koji će u narednom periodu kroz LDP/Forum jačati učešće građana u lokalnoj zajednici.

U cilju realizacije zaključaka sa treninga, te uspostave zajedničkog djelovanja kroz međuopštinski dijalog, u saradnji sa koordinatorima i njihovim zamjenicima napravljen je plan aktivnosti i djelovanja u narednom periodu.

Dio ovoga projekta je i Općina Trnovo, čiji predstavnici su aktivno sudjelovali u navedenom treningu.

Prijem za zaslužne pojedince

Upriličen je prijem i dodjela zahvalnica zaslužnim pojedincima koji su svojim radom i djelovanjem dali doprinos za Općinu Trnovo. Načelnik Ibro Berilo uručio je zahvalnice i prigodne poklone. Zahvalnice su dobili - Emin Berilo, Jasmin Lindov, Ismir Ibrahimović, Milišić Salem, Mujo Belko, Amina Hromo, Ifeta Krupalija i Osman Berilo.

Prijemu je prisustvovala i predsjedavajuća Općinskog vijeća Amina Dedić, a u kraćem obraćanju načelnik Berilo je iskazao zahvalnost na njihovom doprinosu i poželio im sreću u budućem radu.

Prijem ugostitelja

U sali Općine Trnovo priređen je prijem za privrednike-ugostitelje sa područja Trnova. Njih 29. ugostili su predsjedavajuća OV Amina Dedić i načelnik Ibro Berilo, koji se obratio ugostiteljima i zahvalio na njihovom dolasku. Govorio je o planovima razvoja Općine Trnovo i o budućoj saradnji, sa namjerom i željom za još većim prosperitetom Općine Trnovo.

Svim gostima načelnik je uručio i Monografiju Trnova, prvu knjigu ovakvog tipa o Trnovu, koju je izdala Općina.

Iftari u Trnovu

U protekloj godini Općina Trnovo je izdvojila sredstva za organizovanje iftara u svim mjesnim zajednicama, odnosno podjelu lanč paketa za one koji nisu u mogućnosti prisustrovati iftarima. Projekat je realizovan u saradnji sa "Merhametom" Trnovo, čiju je realizaciju vodila sekretar Osnovnog odbora "Merhameta" Trnovo, Arnela Pozder. Općina Trnovo u vrijeme Ramazana posebnu pažnju posvećuje građanima koji su stari, bolesni, iznemogli i osobe koje nisu u mogućnosti da se kreću, te su im iftari dostavljani na kućnu adresu.

Organizovani su iftari u mjesnim džamijama u Delijašima, Dejčićima i Trnovu, a lanč paketi sa hranom podjeljeni su u MZ Šabići i u Kijevu. Iftarima je prisustvovao Općinski načelnik Ibro Berilo i vijećnici Općinskog vijeća Trnovo. Ukupno je pripremljeno i podijeljeno 495 iftara, od toga 100 za iftar u džamiji Dejčići, te 130 iftara za postače sinoć u Trnovu. U MZ Šabići je podijeljeno 135 lanč paketa i 50 za postače u Kijevu. Postači i članovi džemata u svim mjesnim zajednicama izrazili su zahvalnost za ovaj gest lokalne zajednice.

Održana prezentacija LOD metodologije

Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine održao je prezentaciju principa i koraka u provedbi LOD metodologije, kao i prednosti njene primjene u odnosu na direktnu dodjelu sredstava. Prezentacija je upriličena u Sali Općine Trnovo, tokom koje je pojašnjeno kako se odvija tok ovoga procesa, od apliciranja po LOD metodologiji koja će biti primjenjena pri raspodjeli finansijskih sredstava iz Budžeta, do samog moritoringa utroška javnih sredstava. Inače, od 15. septembra 2021. godine Savez realizira trogodišnji projekat "Podrška razvoju uslužno orijentisane lokalne samouprave u Federaciji BiH". Aktivnosti projekta naslanjaju se na Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2), koji finansira Evropska unija (EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP). ReLOaD2 je četverogodišnji projekat utemeljen na pozitivnim iskustvima prve faze projekta i projekta Jačanje lokalne demokratije koji je realiziran kroz četiri faze. Aktivnosti Saveza sada su primarno usmjerene na saradnju sa 7 ReLOaD2 partnerskih jedinica lokalne samouprave (JLS) na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i na promociju LOD među JLS koje su aplicirale za ReLOaD2 projekat, a nisu prošle. Općina Trnovo je već ranije iskazala interes za uvođenje transparentnog modela dodjele sredstava organizacijama civilnog društva apliciranjem u ReLOaD2 projekat. Stoga je cilj ove promocije bio upoznavanje sa LOD (lokalna demokratija) metodologijom, te upoznavanje sa mogućom tehničkom pomoći za njeno usvajanje i provedbu. Prezentirane su i prednosti koje ovaj projekat donosi jednom organu uprave.

U Kantonu Sarajevo uspostavlja se efikasan sistem upravljanja otpadom

Kantonalno javno komunalno preduzeće "RAD" s devet općina u Kantonu Sarajevo učestvuje u realizaciji projekta "Efikasan sistem upravljanja otpadom u KS".

To podrazumijeva da će u Kantonu Sarajevo biti postavljeno 1.000 kontejnera za selektivno odlaganje otpada. Također, bit će nabavljeno 5.000 kanti, kao i 2.000 kompostera.

U Kantonu Sarajevo će biti izgrađeno jedno reciklažno dvorište, gdje će građani moći odlagati reciklažne sirovine, električni i elektronički otpad, rashladne uređaje, kabasti otpad, tekstil i drugo.

Primjenit će se dobra praksa iz Češke u cilju unapređenja otpada, budući da Češka finansira ovaj projekat sa 2,6 miliona KM. Realizacija projekta započela je u julu 2021. godine, a planirani završetak je decembar 2023. godine.

Sanja Lepić, šefica Ureda "People in Need" za BiH, koji je glavni implementator projekta, naglasila je da će u okviru projekta biti postavljena infrastruktura odnosno 275 zelenih otoka gdje će biti kontejneri za odvojeno prikupljanje otpadom.

U ime Općine Trnovo Memorandum o razumijevanju sa KJKP "RAD" d.o.o. Sarajevo, kao i sa PIN-om u BiH, potpisao je Osman Smječanin, pomoćnik načelnika u Službi za urbanizam, građenje, komunalne poslove i zaštitu čovjekove okoline. Svrha Memoranduma je da potvrdi uspostavljenu saradnju učesnika u ovome Projektu, a cilj je da efikasan sistem upravljanja otpadom u KS doprinese unapređenju upravljanja otpadom u KS.

U sklopu ovoga projekta održano je nekoliko platformi za saradnju između partnera, a predstavnici Općine Trnovo su uzeli učešće u svakoj od njih. Tema jedne od njih bila je

"Povećanje efikasnosti odnosa sa javnošću kako bi se podigla svijest građana o značaju sortiranja i recikliranja otpada", potom se na narednoj razmatralo o "Mogućnosti izmjene zakonodavnog/podzakonskog okvira u sklopu projekta." Tema posljednje pete platforme bila je "Istraživanje mogućnosti i uključivanje privatnog sektora u sistem upravljanja otpadom u sklopu ovoga projekta."

Općina Trnovo kao potpisnik Sporazuma i partner u ovom projektu, provodi sve neophodne aktivnosti u vezi sa realizacijom projekta i učestvuje u ključnim aktivnostima.

Akcija masovnog pošumljavanja na Igmanu

Akcija masovnog pošumljavanja u Kantonu Sarajevo nastavljena je u septembra 2022. godine, simbolično na Međunarodni dan zaštite ozona i trajala je do kraja novembra.

Akciju "Jedno drvo za jednog lovca" organizovalo je Lovačko društvo "Trnovo" koje je svojim sredstvima obezbijedilo 550 sadnica za 550 članova ovoga društva, te na taj način dalo doprinos realizaciji ove akcije i otvorilo sezonu pošumljavanja. Naveli su da im je cilj učiniti vidljivim aktivnosti lovačkih društava kako bi se oslobodili predrasuda koje prate lovce kao negativce, one koji uništavaju ekosistem šume. Lovci koji su zasadili sadnice, prema odluci Udruženja, pratiti će rast svoje sadnice do njenog zrelog doba, kako bi se osigurali da one zažive i opstanu. Po drugi put, 19.11.2022. godine članovi ovoga društva su proveli akciju pošumljavanja na lokalitetu iznad naselja Dejcíći. Uprkos lošim vremenskim uslovima toga dana akcija je uspješno privедena kraju, te su još jednom dali svoj doprinos u očuvanju ekosistema šume. Tokom mjeseca novembra 2022. godine na pošumljavanje je izašlo oko 300 srednjoškolaca iz Srednje škole metalskih zanimanja, Srednje poslovno-komerčijalne i trgovачke škole, Srednje škole primijenjenih umjetnosti, te Elektrotehničke škole za energetiku, koji su na Crnom vrhu na Igmanu, zajedno sa svojim nastavnicima i uposlenicima preduzeća "Sarajevo – šume", zasadili 3.100 novih sadnica.

Velika akcija čišćenja na području općine Trnovo

Velika koordinirana akcija čišćenja na području Općine Trnovo počela je 28. jula 2022. godine i trajala je tri dana. Zvaničan početak ove akcije za općine Trnovo i Hadžići upriličen je u općini Hadžići, gdje su bili prisutni resorni ministar Enver Hadžiahmetović, pomoćnik ministra Muhamed Bekto, pomoćnik načelnika Općine Trnovo Osman Smječanin, načelnik Općine Hadžići Hamdo Ejubović, te predstavnici komunalnih preduzeća. Akciju je pokrenulo Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i odvijala se u svim mjesnim zajednicama. Komunalna preduzeća su, u koordinaciji sa Općinom Trnovo i mjesnim zajednicama, realizovali čišćenje prvenstveno onih lokaliteta koji nisu obuhvaćeni programima redovnog održavanja i divljih deponija, a u skladu sa prioritetima koje iskažu mjesne zajednice. Akcija je krenula sa Babinog Dola, čišćenjem, košenjem trave i pranjem ulica. Rađeno je uklanjanje divljih deponija i kabastog otpada, čišćenje javnih zelenih površina, saobraćajnica, trotoara, stajališta, kanala i drugih lokacija. Iz Općine Trnovo zahvalili su se Ministarstvu na organizaciji ove akcije, kao i uposlenicima preduzeća koja su učestvovala u ovom čišćenju. Ovakve akcije treba da nam ukažu na važnost zajedničkog djelovanja u održavanju čistoće, te da nam nakon nje komunalna higijena bude na boljem nivou, uz nadu da će građani ubuduće povesti računa o odlaganju otpada i čistociji javnih površina u svom okruženju.

Regionalna konferencija o potencijalima za razvoj ruralnog turizma održana na Žabljaku

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo implementira projekat finansiran iz EU fondova – Prekogranična saradnja Bosna i Hercegovina – Crna Gora "Ruralni turizam za planinske destinacije".

U okviru ovoga projekta 28.07.2022. godine održana je završna konferencija na Žabljaku, Crna Gora. Učešće u ovoj konferenciji uzeli su i predstavnici Općine Trnovo, koja ima velike potencijale za razvoj ove vrste turizma.

Sa partnerima u projektu aktivnosti se realizuju u sjeverno-zapadnom dijelu Crne Gore i u oblasti Sarajevskog kantona (Bjelašnica i Igman). Ciljevi projekta su povećanje značaja ruralnog turizma kao važnog dijela turističke ponude, diverzifikacija turističke ponude u projektnoj oblasti sa snažnim akcentom na uključivanje kulturnih sadržaja i avanturističke ponude, povećanje broja turista i transfer znanja i različitih iskustava među držvama.

Osnovni cilj je regionalno povezivanje, razmjena iskustava u praksi, partnerstva i nastavak aktivnosti u oblasti ruralnog turizma.

Ministar Delić posjetio Dujmoviće

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo realizira svake godine akciju otkupa tržišnih viškova od poljoprivrednih proizvođača iz sistema poticaja Ministarstva.

Odjeljenje za stručne poljoprivredne poslove kontaktiralo je poljoprivrednike, kako bi se ustanovalo koliko tržišnih viškova se očekuje u akciji otkupa. Prema prvim podacima, riječ je o 130 tona krompira.

Zijo Krupalija jedan je od poljoprivrednika koji ove godine ima 40 tona krompira, a koje će Ministarstvo otkupiti putem Direkcije za robne rezerve. Tim povodom, ministar privrede KS Adnan Delić posjetio je ovog poljoprivrednika.

"Drago nam je da sva poboljšanja koja smo uveli u oblast poljoprivrednih poticaja daju rezultate. Na ovom imanju imamo dva mladića koji zajedno s ocem obrađuju oko 40 dunuma zemlje, a upravo je naš primarni cilj probuditi interes kod madih za izbor poljoprivrede kao zanimanja", izjavio je ministar Delić.

U selu Dujmovići na području općine Trnovo Krupalija uzgaja krompir, luk, grah i druge poljoprivredne kulture. U sistemu poticaja su zasijane površine krompirom i lukom, a u planu imaju i proširenje na stočnu proizvodnju po modelu poticaja krava - tele.

"Gradimo štalu, sljedeće godine planiramo početi s uzgojem stoke, za početak deset junica i teladi. Posla ima, zemlje ima, poticaji su dobri i od ovog posla se može lijepo živjeti", kazao je stariji sin Tarik.

Porodica je registrovala djelatnost nakon što su poticaji u Kantonu Sarajevo povećani. Planiraju i dodatno proširenje obradivih površina, s ciljem veće proizvodnje krompira i luka, ali i drugih biljnih kultura.

Porodica kao osnovna čelija društva

Brak je zakonski i društveno uređena zajednica žene i muškarca, koja je regulirana zakonima, pravilima, običajima, vjerovanjima i stavovima. Građanski brak kao zakonom uređena životna zajednica žene i muškarca sklapa se saglasnom izjavom pred matričarem.

Sklapanje braka je jednostavan proces u Općini Trnovo. Uz potrebnu, zakonom propisanu dokumentaciju vjenčanje u Općini i na njenom cjelokupnom teritoriju je dostupno svakim danom. Svi potrebni obrasci za prijavu vjenčanja su besplatni i dostupni u šalter-sali Općine. U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine pred matričarem Općine Trnovo brak je skloplio 28 parova.

Prema socijalnom programu Općine, po prvi put Budžetom iz 2017. godine dodijeljivana su sredstva za potporu novovjenčanih parova. Općina Trnovo će sada već sedmu godinu za redom, i u tekućoj 2023. godini novim bračnim parovima isplaćivati jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 500,00 KM.

- Jednokratna pomoć, u ovom simboličnom iznosu nije neka konkretna stimulacija za sklapanje brakova, ovo je samo jedan znak pažnje za njihov novi početak, istakao je Općinski načelnik.

- Brak je osjetljiva stvar. Traži jako puno pažnje ali i obzirnosti prema drugoj strani, svakako sretna sam da sam uplovila u bračne vode i hvala Općini Trnovo na podršci koju pruža mladima, izjavila je u ovom povodu jedna od mlađenki, koja ističe da je bila i stipendista Općine Trnovo.

U istom periodu, dakle od januara do decembra mjeseca protekle godine u Matičnu knjigu rođenih upisano je 27-ero novorođene djece. Općina Trnovo je 2015. godine donijela Odluku kojom se odobrava isplata novčanih sredstava iz Budžeta Općine za novorođenu djecu u periodu od 12 mjeseci, u iznosu od 50,00 KM mjesечно a koja su upisana u matičnu knjigu rođenih Općine Trnovo i čiji roditelji aktivno žive na teritoriji iste. Matični ured Općine iz godine u godinu bilježi porast broja vjenčanih i rođenih.

Akcija dobrovoljnog darivanja krvi

Crveni križ Trnovo u saradnji sa Zavodom za transfuzijsku medicinu Federacije BiH već duži niz godina organiziraju akcije dobrovoljnog darivanja krvi. 5. Augusta 2022. godine, u period od 12 do 15 sati u prostorijama Crvenog križa općine Trnovo organizovali su akciju dobrovoljnog darivanja krvi.

Cilj svake od ovih akcija je obezbijediti doze krvi, kao i podizanje svijesti o potrebi za sigurnom krvlju i ohrabriranje pojedinaca da doniraju krv, kako bi krv bila dostupna za sve kojima je potrebna.

Akciji su se odazvali brojni darivatelji krvi. Najčešće su to naši redovni darivatelji, koji to već rade na desetine puta, ali među njima su i oni koji su danas krv darovali po prvi puta. Najavili su da će se akcijama darivanja krvi odazivati i dalje jer su svjesni da tim činom spašavaju ljudske živote.

Posljednja akcija je organizovana u mjesecu augustu protekle godine dok je turistička sezona u punom jeku, a potrebe za krvi i krvnim pripravcima i dalje su kontinuirane i povećane, kao i inače u ljetnom razdoblju. Temperature su visoke, nesreće su, nažalost, stalno prisutne, stoga su i zalihe krvi najčešće smanjene. Potreban je kontinuirani dnevni priljev doza krvi koje život znače jer medicinski zahvati i hitna stanja ne mogu se odgoditi, kazala je predstavnica crvenog križa.

Unatoč sezoni godišnjih odmora, naši redovni darivatelji krvi ovdje iz Trnova pronašli su vrijeme za odlazak na akciju darivanja krvi kako bi nekome spasili život ili zdravlje.

Podsjećamo da samo jedna darovana doza krvi može spasiti tri života!

**ČISTE RIJEKE I
ČIST VAZDUH**

**LJEPOTA SNJEŽNIH
PLANINA I
LJEPOTA
NARODNIH NOŠNJI**

**ČISTA ZELENA POLJA
ŠUME I PLANINE**

